

STUDENTS

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESĪ

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

K. Branta un K. Upeslejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Melerovica b. № 11, dzīv. 15. (Ieeja no Valdemāra ielas). Tālr. 32636. Runas stundas:
svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 3.—
Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant, tekstā 60 sant, sludin. daļa 20 sant, pa-
petiirindīņu + 5% sludināj. nodoklis.

№ 169.

Piektdien, 10. oktobrī 1930.

IX. ak. g.

Nenosvērtība.

Nenoliedzamas vērtības guļ mūsu tautas gara mantās: dainās. Viņas nenoliedzami ir reti vērtīgi mūsu senču kultūras faktori. Bet tomēr nav pareizi, ka mēs savu tagadējo kultūru cenšamies bāzēt uz šīm vecām gara mantām. Nav lielāka apvainojuma mums, ja kāds apgalvotu mūsu nekultūralību. Lai to atspēkotu mēs pievedam mūsu topošo rakstniecību, mākslu, tehniku. Daži cenšas steigām kārtā ieaudzēt mums ārējo nemaldību, bet daudziem viņu ārējā kultūra ir tik neorganiska ar iekšējo saturu, ka rodas jauns tips: pārprastās kultūras auglis.

Neviens nenolieg, ka sabiedriski mūsu tauta pēdējos divdesmit gados ir izdarījusi ārkārtīgu lielu lēcieni, bet līdz ar to jāatzīst, ka daudzējādi mēs vēl neesam nolīdzsvarojušies no šī lēciena. Mēs slimojam ar elku pārpilnību un bieži nevaram nosvērties vienam vai otram par labu. No visa ta rodas daudzas iekšējas pretrunas, maldīšanās ideālu starpā, nenosvērtība.

Iegūtais sabiedriskais stažs ir iegūts pēkšņi. Mēs vēl organiski nebijām savā attīstībā tik tālu tikuši un pēkšņi mēs jutāmies par situācijas kungiem. Mēs esam nacionālisti un lepojāmies ar visu tautisko, bet tomēr neviļus piesavinājamies daudz ko no mūsu „skolotājiem”: krieviem un vāciešiem. Un tas, ka šīs īpašības ir tās sliktākās, ko vien varējām patapināt, droši vien ir tikai nejaušība.

Mums, latviešiem, ir gadījies „iznirt Eiropā” varbūt pašā neizdevīgākā laikā, kad vispārējais pagurums garīgā laukā katalizē pēdējo kultūru par tīrākā ūdens civilizāciju. Iznieļiem*), kas top intelektuāli, ne no kā nav tā jābūt, kā no apstāšanās attīstības procesā. Un šo apstāšanos mēs pie sevis ieraugam nespējā izaudzināt citai spēcijam jauno paaudzi. Aplam būtu apgalvot, ka ciņas nebūs un būs tikai evolūcija, jo katrā evolūcijas posmā ciņas elementu ir vairāk nekā būtu mīļi un ērti tos tur saredzēt. Varbūt es apgalvotu pārāk skarbi, ja teiktu, ka latviešiem oppressija ir izbeigusies pārāk ātri, kad tauta vēl nebija gatava bez sevišķām jaunām sekām baudīt brīvību; bet no otras puses tās briesmas, kas draudēja mūsu tautas integritātei un it sevišķi nacionālai pašapziņai šī vārda labākā nozīmē, dod mums iemeslu vienmēr būt pateicīgiem tiem ārējiem apstākļiem, kas noveda mūsu tautu pie neatkarības izcīnīšanas revolūcionāra ceļā, kautgan lēnāka evolūcija būtu mūs bez šaubām pasargājusi no daudzām negatīvām parādībām, pret kurām mums tagad būs jāiedarbojas enerģiski un audziņoši.

Laikmetā, kad notikumi un pārlicības nomainās līdz šim vēsturē reti kad pieredzētā ātrumā, nebūs ne maz vairs iespējams spriest par to, kas būtu bijis labāk vai sliktāk. Un droši vien nākamā gaddesmitu notikumi mums rādīs, ka liela tiesa no tā ko mēs tagad gribam iesākt un darīt mūsu tautas audzināšanas labad, ir iesākts par velti vai uzsākts nepareizi; bet tamdēļ taču nebūs izsamst un mest bisi krūmos. Varbūt tieši šī atziņa guļ viena no vēstures lielākām traģēdijām! Man liekas, ka vienīgais pareizais ir parādīt labo gribu, ka mēs apzināties pašiem sevi un mūsu nacionālai sejai draudošās briesmas un spējam parādīt mūsu labo gribu ceļu meklēšanai uz augšu. Palikt stāvo, nepārvērtējot kokaīni palikušās tradīcijas, nozīmē izslēgt sevi no progresa. Nav brīnums, ka daudziem kūrīem garā un

prātā katrs progress liksies par jānosānu nezināmā bezdibeni. Tie ir tie, kas tikai tagadnes tēlos var ieraudzīt nākotnes formas, bet vai katra ticība, kas nepieciešama katram progresam, nebalstās uz vēl nobriedušiem un vēl veidojamiem jābūtības ieteļiem.

Tādēļ tieši mēs nedrīkstētu apstāties savā attīstības gaitā un vienaldzīgiem skatiem raudzīties uz nākošās paaudzes bezspēcību. Laikmeti, kad jaunatne tik akli ir sekojusi vecākai paaudzei, un pat ne vērtīgākai tās daļai, nav nekād bijuši pilni ar jauniem vēriem un ierosinājumiem. Turpretim tad, kad jaunatnes spēki kūsā citā pret veco, ir iespējams progress, kas izaugs no atziņu pārvērtēšanas, kaut vai tie jaunie vēlāk atgrieztos pie vecā. Un pat būtu žēl, ja viņi to nedarītu un savās vecās dienās nebūtu veci, kā to jau daba prasa. Tā nav zaudēta enerģija, kas izšķiesta citā pret kūrto veco paaudzi.

Nav jāatzīmē, ka oikonomiskie apstākļi mūs kādreiz var piespiest savus skatus vērst uz austrumiem. Ja mēs negribam pārvērsties par tautu, kas pati vārdamās „savā zupā” ar laiku izvirst un paliek līdzīga Eģiptes fellachiem (klasisks piemērs), mēs būsim piespiesti, un pat labprāt to darīsim, ļaut mūsu inteliģencei turpināt to kulturālo darbu Krievijā, ko bijām iesākuši priekš saules kaļa. Man liekas, ka tieši šī darbā meklējama mūsu tautas lielā misija. Un patiešām mūsu „iznirusās” tautas ļoti lielā intelektuālā potence var pārvērsties par jo lielāku nelaimi tad, kad nespēsīm dot mūsu inteliģencei pietiekoši plašu darbības lauku, jo tad katrā intelekts gribot negribot tiek vērsti uz savu tuvāko līdzcīvēku, tiek izšķiesta bez gala un malas vērtīgākā enerģija un uz ārieni tauta top vājāka un lēnāka. Vai visas tās negatīvās parādības kādas es esmu aizkustinājis un šī rakstā minējis nav jau pierādījumi tam, ka mūsu inteliģencei trūkst darbības lauka, kas to varētu apmierināt, jo nav jāaizmirst, ka varbūt par nelaimi mēs, priekš kara lielā mērā būdami izkaisīti plašajā Eirāzijā, esam pieraduši pie daudz plašākas mērauklas darbam un dzīvei.

No otras puses mūsu tagadējās dzīves posms var izveidoties par labāko skolu sevis-eiropēizēšanā, un šī skola var dot mums daudzus jaunus ierosinājumus darbam, kas cerams atrodas mūsu nākotnē. Mūsu nacionālai kultūrai pašlaik ir jāaug tādā mērā, ka mūsu kādreizējā skatu vērsšana uz austrumiem nevarētu vairs kaitēt mūsu nācijas apziņai. Tad nevarētu vairs būt runa par denācionālizēšanās iespējām, kad savā tēvijā pastāvēs Eiropas mērauklā augsti stāvošas skolas un universitātes, kas uzturēs spēkā tradīcijas, kas būs veidojušās tagad. Tad atkal iegūs dzīves jēgu korporācijas kā organizācijas, kas spēš saturēt svešumā esošos ar savu tēvzemi. Tad vairs arī krievu sievas nevarēs ienest svešu garu līdz mūsu Latvijā. Un lai visu to sasniegtu vajadzīgs mums pierādīt daudz enerģijas un gribas. Lai mēs varētu līdzināties kādreiz angļiem kā kultūrenesējiem, bez šaubām mazākā mērauklā, mums jāizveido sevi, jāmacās un vēleiz jāmacās no citiem un no pieredzes. Un lai Latvija kādreiz taptu par bazi (motherland) savai kulturālai diasporai mums jāpanāk viņas kulturālā vienādība un varbūt, ka šī procesā, kas raksturošies arī sacensības un tālākizglītošanās garu, mēs arī zaudēsim tos „iznieļismus”, kas mūs tagad vēl šķīr no kvalifikācijas par kulturālu tautu.

Bet pagaidām mēs kalpojam arīšķības garam, no Vakareiropas patapinām to lēznāko, ko viņa dod, un pat bieži nemaz nezinām cik augsti

vērtējamus kultūras faktoros viņas tautas vienmēr vēl producē. Sajūsma par tehniku vairs nesintezējas ar klasisko izglītību, kas gadsimteļiem ir bijis un vienmēr vēl paliek par labāko ideālistu un humānitarās kultūralības sargu. Mēs labākā gadījumā esam viduvēji sava aroda pratēji, kas pārāk ātri atslīkst atpakaļ remdenā mietpilnībā, mūsu mīļākā ideālā.

Mēs vēl neesam nosvērti tauta, kas apzinās ceļu ko gribam iet. Mēs svaidāmies no viena eksperimenta otrā, esam skaļi lai pašī aizliegto savu garīgo nabadzību. Mēs lecam citiem acīs labākā gadījumā sporta dēļ un jaunākā gadījumā aiz aplami saprastas tradīcijas. Mēs šķiežam savu enerģiju jaunības draiskulībā un jūtamiem lepni par to, ka esam nenosvērti un nobrieduši, bet nosvērtos un nobriedušos mēs rājam par filistriem.

Lomas ir mainījušās: garīgie sterīlie filistri bija pretstāsts censonībai, bet tagad jau bieži top par mūsu nenosvērtības sirdsapziņu.

Nenosvērtība gaiši saskatāma mūsu „labāko” slāņu dzīvei pašlaik īpatnējā tieksmē eksperimentēt. To var arī attiecināt uz tradīcijām. Jā kāds apgalvotu, ka mums labu tradīciju gandrīz kā nemaz nav, mūsu „patrioti” viņu nosauktu visos nelabos vārdos, kādi vien tiem nāks tani brīdī prātā (un līdz ar to patiesi pierādīs savas „labās” tradīcijas). Viņi tad centīsies pierādīt šādas skaistas tradīcijas esot bijušas veciem latviešiem (kas to liedz!), kādas vēl tagad pastāv uz mūsu laukiem (kur ar katru gadu vairāk dzird dziedam slāgerus un mazāk ligojam), kādas pastāv studentu organizācijās. Jā, patiesi, šīs tradīcijas pastāv, bet vai tās nes mums kādu labumu, un ja viņas pat neenes nekā ļauna, vai viņas nav vienpusīgas? Tikpat aplami kā aizstāvēt esošo ir to nopelt bez pārdomāšanas, uz ātru roku izgudrot kautko jaunu, lai pēc pieciem gadiem atkal atgrieštos pie vecā. Mēs pazīstam diezgan daudz līgsmības tradīciju un ļoti maz darba tradīciju. Diezgan „labā” izdzīve vecā Krievijā ir izlūtinājusi to paaudzi, kas necenšas audzināt mūsu topošo. Varbūt zemapziņā daudzi sajūt, ka ar katru paaudzi zaudē savu nozīmi stabīle pamatī, kuļi saturēja mūsu vecākus intelekta un ticības lietās. Grūti, gandrīz neiespējami, ir tagad aprēķināt uz priekšu nākotnei nepieciešamo audzināšanas metodi, jo cik labi šīs aprēķins arī būtu izdarīts, mēs droši vien būsim piemirsuši kautkādu korrēktīvu, kuļi tagad ir tik daudz! Bet grūtība, pat neiespējāmība, kautko veikt vēl nedrīkstētu mūs aturēt no mēģinājumiem atrast ceļu arī no tām mūsu kulturālajai sejai draudošām briesmām. Paradoksi skan, ka mūsu Isredzībai par iemeslu ir tālredzība un pat gaišredzība zemapziņā. Un pēdējā ir krievu analizējošās kultūras iespaidu mantojums. Iznāk „putnaštrausa” politika: mēs redzam ļoti ļālu, bet tas nav nekas labs, kādēļ arī aiztaisām acis un nemaz labāk neskatāmies. Bet tā ir mazdūšība, jāgan saprotama un kā tāda piedodama! Laikmets, kuļi mēs esam iznirusi, ir egoistisks. Mūsu leitmotīvs ir „nav vērts” un „neatmaksājas”. To pašu mēs arī sakām attiecībā uz jaunu tradīciju meklēšanu. Mums gandrīz nemaz nav darba tradīciju un nav arī gribas viņas ieaudzināt. Paidagogiskos pajēmienos novērojama tāpat eksperimentēšana un nenosvērtība. Vaina meklējama daudzos apstākļos. Pirmkārt, tagadējiem paidagogiem nav vienotu tradīciju, ja viņas vispār pastāv, jo arī Krievijā intelektuālu darba tradīciju gandrīz kā nemaz nebija. Otrkārt, mēs pārāk daudz docējam, labākā gadījumā rādām labu piemēru, bet nemākam aizraut

sev līdz. Paši nebūdami ideālisti mēs nespējam apkarot egoismu. Un tiem nedaudziem ideālistiem, kāda tikteņa ironija, stājas pretim dzīves istenība organizētās egoistu frontes veidā un neļauj veikt gribēto. Daudzi apgalvos, ka mums ir liels ideālistu slānis, kas brīdī, kad nācijai (vai partijai?) draudēs briesmas, spēš pēkšņi atstāt alus kausu un preferansa galdu un ies aizstāvēt tēvijū ierakumos, kur laiku varēs kavēt alus un preferanss. Šis ideālistu vērtības viņā bez šaubām snauz un, man gribētos, kaut es spētu!, atspēkot pārmetumus, ka šis slānis atgādina viduslaiku „landsknecht”u psiholoģiju: „gaidīsim ciņu, bet tikmēr dzersim, dziedāsim un spēlēsim”. Laiks ir aizsteidzies uz priekšu un prasa intelektuālo ciņu, uz kuļi nevar gatavoties praktizējoties vieglā balles čaloņā, kuļi vieglumu katrs vakareiropietis droši vien vēl apšaubīs.

Skaists, vāreits un cēls ir nacionālists; ja to vajaga iekarot, mīļš un dārgs viņš top, ja viņš jau izcīnīts, bet tukšs un sterīls tiklīdz pārvēršas par pašmērķi un mietpilsoņu vienīgo bubuli. Ir bēdīgi, ja zināma slāņa ideālists ir vērsti vienīgi uz kautko tādu, kas jā-sargā, bet ne jāveido. Līdz ar to ideālistam tiek uzspiesta „naktsvakt-nieka” loma. Nevajaga piemirst, ka arī nacionālists nedrīkstētu pārvērsties par „snaudošu ūdeni”. Viņā varētu ietilpināt tik daudz kulturāli-evolucionārus centienus, bet, kas to prot, vai pareizāki, kam tas atmaksājas. Bet pa to laiku citās sabiedrības daļās vadoņi prot vadīt masas no viena mērķa pie otra, no vienas fata-morgana's pie otras un uzturēt viņās jūsmu par nesasniegto, kas „objektīvi” lūkojoties — parasti izrādās par nesasniedzamu. „Prāta” cilvēki apsmies tos vadoņus un vēl vairāk tos vadāmos, cildinādami savu augsto objektivitāti un autoritāšu neiespaidotību. Pie tam viņi aizmirst daudz ko: to, ka augstākam prātam jāatzīst sugestijas varas nozīme laimības sajūtas iegūšanai, to, ka barvežu politika ir redzama vienīgi no sāniem lūkojoties, to, ka autoritāšu trūkums var palikt par liktenīgu arī šiem „objektīvajiem”, bet bieži neauglīgajiem „inteliģentiem”. Vārbūt, ka šeit slēpjas tā traģēdija, ka intelektuālo barveži nekad nedrīkst tādā mērā izrādīt savu barveža stāvokli kā tas drīkstētu būt un ir svēti zemākās klasēs. Pēc tam vēl pie mums latviešiem nāk talkā mūsu neuzsliecīgā un nenovīdīgā daba un krievu kultūras iespaids: ciņa pret visu autoritātīvo. Kā nu tagad izkļūt no šī burvju riņķa lai glābtu no sīkumainības posta mūsu vērtīgāko tautas slāni — mūsu inteliģenci.

Mēs esam pārāk nenosvērti savos pašreizējos vispārējos audzināšanas principos, nerunājot nemaz par „tautas audzināšanas” stingro līniju. Mums latviešiem tikai nesen atpakaļ ir differencējušies atsevišķi pilsētnieku slāņi un pirmā laikā ir paredzams, ka uz pilsētu pārejošās ģimenes degenerēs vēlākais otrā paaudzē. Pagaidām arī nav cerības redzēt konsolidētu literātu šķiru vairākām paaudzēm cauri. Nākamā inteliģence izaugs uz tagadējās „inteliģences” pieredzes pamata un rekrūtēsies no lauciniekiem ar vēl stipru dabas sajātu, ideālistu un enerģiju. Es nevaru iedomāties, ka labākie paidagogi spētu uzturēt topošā „inteliģences” jaunākā paaudzē jaunības ideālistu un sacensības garu, kad tiem pretim stājas ģimenes, kas kulturāli sterīlas un kuļi reti kad ir ģimenes kultura, un sabiedrība, kas apsargā arī vājo un to ceļ uz augšu tikai tādēļ, ka viņš pie viņas pieder. „И как не породить родному человеку.” Skolai un ģimenei jāiet roku rokā.

*) ir „parvenu”.

Ne tādejādi, ka vecāki jemtū dalību vecāku sapulcēs un dāmu komitejās, bet uzmanīgi sekojot bērnu attīstībai, mācoties tiem līdz (kas to dara? kas tam atrod laiku?) un galvenais — papildinot skolotāju. Bet arī šini ziņā valda milzīga nenosvērtība: mēs uztraucamies par to, ka skolēnus pārāk nodarbina, aizmiedzam acis, ja izrādās, ka tie ir „небогочел“ un neciešam aiz „nacionālisma“ to, ka cittautiešiem mūsū L a t v i j ā viņu spēju dēļ pašķīrcejus, bet mūsu bērniem nē.

Katru gadu no laukiem Rīgā ieplūst lauku jaunatne, ideālistiska un enerģijas pilna. Rīgā ir nemaldāmi labs un cēls. Daudzi no šiem lauciniekiem ies pie ridziniekiem skolā un līdz ar ārējo šķietamo gludumu iesliks lēznumā, noslicinās ideālistisku dvēseles dibenos un paši sev liksies pati pilnība.

Tikai nedaudzi atjēgsies, ka pilsēta var nest arī postu un apzināsies sev draudošās briesmas. Un no šiem nedaudzēm, cerams, kādreiz izaugs n o s v ē r t a intelektuāla šķira, kas pratis nospraust tālākām paaudzēm jaunus mērķus. Cerams, ka neizsiks mūsu ideālisti, tad arī augs mūsu pādaugīgākās spējas un, ka vadošās zvaigznes mūsu tautas audzināšanas darbā mums būs mūsū centieni: zinātne, darbs, skaidrība, brīvība un tēvu zeme.

Juris Grünbergs.

Vai Universitātes absolventu pārprodukcija?

Pēdējā laikā pārrunāts un laikrakstos cilāts jautājums par to, vai ir studentu un augstskolas beigušo pārpilnība un kādas būs to nākotnes izredzes. Ja apmēram to varētu teikt par studentiem, tad vēl nekādā ziņā par augstskolu beigušiem — kandidātiem.

Ir uzskats, ka beigušiem jāiet atpakaļ uz laukiem, paceļot turienes kultūru jārād arī darbs un maize. Vainīga šeit pati audzināšanas sistēma, kas neiemāca un nepieradina audzēkņiem profesionālu darba mīlestību ar skolā, bet atrauj laukiem pie tā trūkstošos spējtos darbiniekus.

Bet augstskolas dzīvē ir ieviesies nevēlama parādība, ka studentam gribot negribot jāspēlē pseidoaristokrāta loma. Melnais darbs tam šķiet par kaunu. Tāpat augstskolai jārada fakultātēs speciālākas zinību disciplīnas un nozares, kas beigušiem garantētu ne tikai arnodnieciskās zināšanas, bet arī darbu. — Šis uzskats tikpat pareizs kā arī tas, ka jau tuvākā nākotnē neizbēgami sāksies pilsētu atplūdi, kā piem. inženieri būs spiesti strādāt kā dažādi tehniski spēki uz laukiem, agronomi savās pašu lauku mājās, tautsaimnieki kooperatīvos un citos uzņēmumos, juristi kā lauku darbežus, skolotāji, notāri etc. Hūmanitārās fakultātes beigušiem darbs skolās, kurās jau tā atrodās uz zema izglītības līmeņa sakarā ar skolotāju zemo izglītības stāvokli un audzēkņu mazām prasībām. Ir skaidrs, ka pie normālas dzīves attīstības un tiesiskiem apstākļiem, augstskolas absolventu pārprodukcijas nav un nedrīkst vēl būt. Un tomēr vai nav tragiski iedomāties,

ka tik daudz beigušo jau tagad ir bez vietām, vai atkal strādā pilnīgi nepiemērotās ierēdņu vietās ar pazemojošu mazu atalgojumu? To rāda arī tas, ka uz vakancēm pieteicas tik daudz reflektantu! — Vai nav sāpīgi redzēt, ka mūsu valstij trūkst gan daudz spējīgu izglītoju darbinieku, bet mūsu Universitātes absolventus nelaiž pie šī darba klāt.

Te ir neintelligences pārprodukcija, bet pilnīgi netaisns un demoralizējošs darbs, pienākuma un atalgojuma sadalījums. Mums ir cilvēki, kas pelna vairākus simtus latu mēnesī iejēdami 5 vai 6 amatus reizē, bet ir tajā pašā laikā cilvēki tikpat gudri un spējīgi kā arī ar praktisko un teorētisko stažu, kam ar dziļu sarūgtinājumu sirdi jāstrādā cauru dienu par ubaga grašiem. Vai šie atstumtie ir sliktāki par tiem, kas iejēdami daudzus amatus, paši nezin un nespēj ar tiem galā tikt, bieži nonākdami konfliktā ar likumu, jo tiem proti nav laika visu pārzināt un apsvērt! Vai, ja jautā, bija vērts ziedot savus nervus un smadzenes augstskolas darbam. Lai šis mākstīgās „krīzes“ cēloņus novērstu valstij būtu jāiejaucas un likumam uz priekšu jāregulē šis attiecības, — raugoties, ka pie amatu ieņemšanas ievērotu personu blakus nodarbošanos un izglītības stažu. Vai sen jau nebija laiks padomāt par izglītības ceļu visā valstī? Politiskās partijas šķiet arī šeit negrib neko darīt, tapēc tās deģenerējās, jo cilvēki vairs neiestājās aiz pārliecības, bet aiz aprēķina. Vietas vairs nedabū pēc spējam, bet pēc partiju un „onkuļu“ gribas. Tomēr nāks laiks, kad arī ar to vien vairs nevarēs līdzēt. Tad iestāsies istā krīze, tad rāsies nepieciešamība izkaļot pašiem savas tiesības, savas taisnīgās intereses aizstāvēt.

Beigušiem būtu jau tagad vairāk jāorganizējas profesionālās b-bās un jāpanāk savu arodtiesību nodrošināšana. Sevišķi tautsaimniekiem tādu līdz šim pavisam nav. Tagad ir gadījumi, kur 2 skolēni, kas sēdējuši uz vienas klases sola, pēc stud. beigšanas, viens kļūst par kurjeru, otrs par direktoru.

Ja mēs varam runāt par demokrātisku valsts iekārtu, tad par demokrātiju darba, pienākuma un atalgojuma ziņā nevaram runāt. — Mūsu darbiniekiem nav taisnīgs algu sadalījums. Absolventi to gan tik drīz nepanāks, jo mēs līdz ar visiem esam kļuvuši glēvi, atkarīgi un bailīgi, turklāt mēs savā starpā vēl esam saskaldīti dažādākos nogrūpējumos, — tomēr ilgi tā tas nepaliks, to mēs visi zinām. Bet paštrināt, to gan mēs varam! —

Cand. oec. Frīcis Hūns.

Pret studentu pseidoaristokratismu.

Darbam!

Par darba studentiem varētu nosaukt tos studentus, kas paši sev nopelna naudu studijām un dzīvei. Amerikā viņus nosauc par „the selfsupporting students.“

Amerikas 175 augstākās izglītības iestādēs izvesta attiecīga aptauja kas

aptvērusi ap 225.000 studentus. Aptauja rāda, ka 100.000 studenti paši sevi pilnīgi uztura, bet pārējie — pa daļai. Seiles universitātē darba studentu ir viena trešdaļa, Prinstones — ceturtdaļa, Čikagas — puse, Kalifornijas un Ņujorkas — 60 proc., Vašingtonas — 68, bet Tuftas — 85 proc. Šis ziņas attiecas vienīgi uz darbiem mācību laikā un nav attiecināmas uz brīvlaiku praksi.

Viens no galveniem nodarbošanās veidiem ir pakalpojumi ēdienu mājās, kur tie saņem pusdienas un vēl nelielu atlīdzību. Pie šiem pakalpojumiem pieder publikas apkalpošana, trauku mazgāšana, ēdienu pagatavošana, karstu tēju tīrīšana, citi klubu un restorānu darbi.

Tālāk seko tādi „fiziskās kultūras“ darbi, kā: sniega un ledus nokapāšana, ogļu piegādāšana, bagāžas piegādāšana, ceļu tīrīšana, apstādījumu apgriešana, bārdas skušana, zābaku tīrīšana, velosipēdu izlabošana. Daudzi nodarbināti kā šoferi un pastnieki.

Kāds Ņujorkas univers. students nopircis trepes, spaini un noorganizējis logu mazgāšanas lietu. Tā viņš ieguvis 60 pastāvīgas kundes, kas maksājuši 30 centus par logu. Pāris Amherstas studenti uzjēmušies ienesīgo kapu rakšanas darbu, kuŗu tie droši vien izpilda deklamējot Hamleta attiecīgos pantus. Daudzi nodarbināti ģimenēs ar logu rāmju ielikšanu rudenos un priekškaru uzkaršanu pavasaros, tāpat stacijās pie bagāžas novietošanas naktīs.

Sargi, uzraugi, iznēsātāji, lauku, veikalu un dzelzceļu strādnieki ir studentu parastie nodarbošanās veidi. Kāds Harvardas Ū. audzēknis vienā laikā izpildījis piecus augstāk min. uzdevumus nopelndams akadēm. gadā neto 1350 dolarus.

Lauksaimniecības augstskolas saviem studentiem piegādā darbus laukos, dārzos, moderniecībās. Kāds students katru dienu slaucis 8 un 10 izmēģinājuma govīs un kopā ar citiem darbiem saņemis dzīvokli un 25 c. stundā, ar ko pārticis visu mācības laiku.

Komerčiālās operācijas stud. aprindās ieņem ievērojamu vietu. Tie strādā kā aģenti, piedāvājot drēbes, veļu, mūžīgās spalvas, rakstammašinas, grāmatas, avīzes, pipes, sporta piederumus, dārglietas, zīmogus, radio un fonograpu aparatus u. t. t. Ir kāds nostāsts, ka kāds students iejēmis 200 dol. par Lieldienās pārdotām puķēm.

Kāds Personas kolledžas audzēknis uzjēmis dzīvības apdrošināšanas sabiedrības aģenta pienākumus un savu darbību loģiski uzšācis futbola komandas locekļu vidū. Studenti par attiecīgu rabatu pārdod biļetes, kartes, fotogrāfijas, virtuves piederumus, kafiju, mūzikas plates un ogle. Pastāv īpašas apvienības, kur stud. kopīgiem spēkiem sasniedz savus mērķus. Tā Harvardes Ūn. ir „Studentu tējas kompanija“ kuŗas 5 vai 6 locekļi pēc attiecīgu lūgumu saņemšanas sariķo tējas vakarus.

Bez šiem studentiem, kas strādā citiem, ir tūkstošiem studentu, kas vada dažādas darīšanas (business). Pretēji proletāriskiem apkalpotājiem restorānos

un pretēji vidusšķiras grāmatu aģentiem, tie ir mazi kapitalisti, mazi industrijas kapraļi. Pēc rakstura viņu uzņēmumi ir visdažādākie. Lauku universitātes tie savāc un pārdod fermu produktus, pilsētās tie rīko rūpniecības un tirdzniecības lietas, vadot dažādas darbnīcas, piem. mehāniskās, elektriskās, galdnieku u. t. t. Stevenas tehnoloģijas institūta audzēkņi uzbūvējuši motorrautus un auto, nopērkot pa vecam atsevišķas daļas un pēc pārlabošanas tās kopā sastādīdami. Tādā ceļā uz viena auto nopelnījuši 300 dolarus. Citas darbnīcas studenti izlabo klibās rakstammašinas, slimās pildspalvas, uzasina bārdnažus u. t. t. Citur darbojas studentu sludinājumu, informācijas un literatūras biroji. Pēdējos pērk un pārdod studentu sacerējumus, izdod grāmatas un žurnālus, savāc marku kolekcijas un c. veida starpniecību. Sirakuzu ūniv. studenti ierkojuši savu veļas mazgātavu un gludinātavu. Pieci Amherstas studenti nodibinājuši sabiedrību dejas vakaru sarīkošanai sestdienās irētā zālē un katreiz iejēmuši diezgan lielas summas. Divi Masačuzetas zēni valdības ūtrupē nopirkuši 250 lietus mēteļus un pārdodot tālāk nopelnījuši 250 dolarus. Kāds Aleghenas kolledžas audzēknis nopelnījis savu māc. maksu un pārtikas naudu piegādādams izmēģinājumu laboratorijām dažādus dzīvniekus un rāpuļus.

Universitāšu pārvaldes iestādēs studentu nodarbināšanai dod priekšroku, piem. bibliotēkās, veikalos, noliktavās u. c. Daudzi atrod nodarbošanos Imca's uzņēmumos, reliģiskos, zinātniskos un sociālos zēnu klubos un kursus. Jeilē klerikālos darbos 22 stud. 4 mēnešos nopelnījuši 645 dol. katrs. Studenti arvien atrod darbu un algu vingrotavās, hospitāļos, laboratorijās, dziedātāju klubos un tml.

Privātpersonu un sabiedrību stipendiju skaits ir liels. Ļoti bieži izsludina dažādas sacensības, kuŗu izpildītājiem izmaksā naudu. Tiesība pārdot ēdamvielas, cigaretes un aizjēmtās vietas sacīkšu laikā ir ļoti vērtīga koncesija. Prinstonā dažbrīd students iepelnī 100 dolarus dienā, sevišķi tad, kad notiek Harvardes un Jeiles studentu lielās sporta sacīkstes, kuŗās noskatīties ierodas tūkstošiem skatītāju un to starpā bijušie studenti, tagadējie „business men“ ar pilnām kabatām.

Norakstīšana uz mašīnas ir parastā stud. nodarbošanās. Pēc norakstiem Amerikā ir lieli pieprasījumi un tūkstošiem studentu ar tiem pelnī sev maizi. Kāds jauneklis iestājies Pensilvanijas ūniv. ar 60 dol. pie dvēseles. Summa pietikusi mācības maksai un dažiem nepieciešamiem sākumiem. Tad viņš palienējis 10 dol. iemaksāt par rakstammašīnu. Pirmā nedēļā viņš nopelnījis 4 dol., otrā 6 un mēneša beigās viņš jau algojis palīgu tekošu lietu veikšanai. Misuras ūniv. audzēknis visus savus studiju izdevumus sedzis ar stenografēšanu un norakstīšanu uz mašīnas. Kāds Hopkins students atradis par izdevīgu iegādāties mimiograpu un pārdot pavairolās notis, lekcijas un traktātus. Studenti, kas prot fotografijas mākslu, pelnījās ar dažādiem uzņēmumiem (snapshots), pastkartēm, avīzēm un žurnāliem jeb arī zinātniskām laboratorijām.

Amerikas studenti, līdzīgi Eiropas kommitoņiem, lielā skaitā pelnās ar stundu pasniegšanu vidusskolēniem. Dažreiz — sevišķi eksamenu laikā, students — stundu pasniedzējs, vairākus atpakalpalikušos apvienodams vienā grupā zinātņu „iepuspēšanai“ viņu galvās, saņem savus 30 dolarus stundā. Studenti māca par naudu nevien skolas priekšmetus, bet vēl plašākos apmēros — boksešanas, peldēšanu, braukšanu ar velosipēdu un motorrajiem, jāšanu un dejošanu. Sevišķi labi atmaksājās pēdējā nodarbošanās. Ir gadījumi, kad talantu utilizēdami šajā dzīves nozarē, iepelnī gadā 15000 dolaru katrs.

Ņujorkas kolledžas liels studentu skaits nodarbojas ar angļu valodas pasniegšanu ārzemniekiem, jo Ņujorkā vispār šai rūpniecībai jēlvielu ļoti daudz. Labs mūzikā vienmēr atrod peļņu, spēlējot lokālos, teātros u. c. un mūzikā — studentiem šeit vienmēr pieprasījums. Tāpat dažādas korespondences vešana firmām dod studentiem zināmu ienākumu. Sludinājums svētdienas laikrakstā arī dod studentiem patīkamu un vieglu peļņas darbu — pavadīt vientuļās

Atmiņās.

Kad nu es tā pusgūjus sēdu un lasu un domāju par viesiem un viesošanās, man prātā nāk senās bērības dienas.

— Es biju viens knēvelis. Tāds pats kā visi citi tādi paši. Mamma sāka lai es sēdu viens, bet es nekā. Cilvēks ir viens sabiedrīks dzīvnieks un viņa bērns tāpat. Man tak bija savas rievās un savas bedrites un vajadzēja sava slīpējuma. Es domāju mammai ar žaģariem un tēvam ar siksnu vieniem tās nenolidzināt. Akmeni kaļ ar tēraudu, tēraudu slīpē ar akmeni. Es ar' grib' lai mani rīvē cita miesa un asinis. Es saņem' sav' dūšu un kad mamma un papa nav klāt, es ir prom.

Es eju pie viena smuku puīšu bara. Kad es ir klāt, tie visi rāda gaŗu degunu. Kad es daru to pašu, viņi izkaļ meli un es ar'. Tā vai šitā tie mani „āzē“ un es ar'. Tak šie saka, ka es tiem nederot. Šie esot dumji, bet es ar', tak šie gribot vienu gudrāku savā pulkā redzēt.

Tad es eju pie tik pat smukiem puīšiem iekš vienu citu „guberniju“. Kā šiem pirksti pie deguna, mans paceļ

cepurī un kolīdz mute paveras, mans paklanās. Tak šie es ar' nederu: par labu un godīgu.

Tad es iet vēl iekš vienu tādu pašu trešo guberniju. Es atceros kā es tiku mācīts un gribu citus mācīt. Kā vienam pirksti pie deguna, tā mana roka šam pa degunu. Visiem bija mutes ciet un rokas pie sāniem. Gluži labs es gan neesot, bet pieņemams tak. Man vajadzējis šam pateikt un kādam citam pieteikt savu nodomu un tad tik laist vaļā tādu darīšanu. Tagad tas man nepatīk un es paceļ' sav' cepurī un pagriež' tiem muguru.

Tad es redzu vēl itkā smuku puīku puiku. Kad es ir klāt, šie gan tik smuki vairs nav, bet labi gan. Es iegūšot šo un šo, dabūšot to un to, būšot tas un tas, bet jāzaudējot nekas. Šiem liela vara un piekrišana, plašums un vispusība. Milot to, ko nīstot un nīstot, ko milot. No šā pa druscīņai, no tā pa druscīņai ar biškin lieltības saķītēts kopā. Es varot nākt un varot nenākt ar šiem spēlītes rīkot. Savu pazišanas zīmi gan uzmlēšot. Es redzēju četras pindzeles un aizlaidos lapās.

Kad nu visi tie puikas man, vai es viņiem vis nepatīkamies, es sēdēju pāris dienas snīpi nokāris un vilku no smadzenēm garu, garu domu. Es izvilku no skapja māsas bērības atliekas, kas rūpīgi glabājās nākamām paaudzēm, un drīz vien bija apaļš meitēns. Es iemācījos sēdēt un knīksēt, uzmet lāpu, saraukt degunu, bolīt acis, rādīt zobus, šķobīt galvu un tā tālāk un tā tālāk.

Tad es sāku savu staigāšanu meitiņu rajonos. Abet lustīgi gāja tai maskarādē. Es nezinu, kur viņas bija jēmušas tās kūkas, augļus un visus citus labumus, bet tādi toreiz viņām bija. Mēs spēlējām, dancojām, smūkiem stāstiem sevi kutinājām, smējāmies un visi tikai meitīši vien. Gan vienā vietā manus kāju ikrus mērija un deguna smukumu pētīja, bet tur man vislabāk arī patīkās būt. Visām es derēju, tikai es pats sev gan nē. Pirmo un pēdējo reizi domās biju neuztieģis savam dzimumam. Cik gan es ilgi varēju stāigāt māsas brunčos.

— Tas bija toreiz, kad biju knēvelis.

Klibjānis.

dāmas uz teātriem, ballēm un koncertiem.

Studenti, kam labas zīmēšanas jeb aktiera dāvanas „iesit“ naudu no dažādām iestādēm un kabarē. Tāpat jaunie žurnālisti arvien prot izmantot gadījumus visādos veidos. Daudzās vietās studenti darba stundas fabrikās sadala savā starpā tā, kā tiem paliek brīvs laiks studēšanai. Daudzās vietās viņi izmanto studijām arī darba laiku, piem. kāds Filadelfijas students šofera darbu kādai pilsētas vecmātei, kas nakti sniegusi palīdzību dzemdētājam. Šoferam bijis iespējams mācīties, gaidot vecmātes priecīgo ziņojumu par to, ka piedzimušais jaunais pilsonis ir zēns vai meitene.

Varētu jautāt, vai arī studentes sevi uztura? kādā ceļā tās iegūst līdzekļus studijām un pārtikai?

Arī viņas sevi uztura, tikai daudz mazākā skaitā. Koedukācijas institūti ziņo, ka self-supporting studentu vīriešu procents ir apm. 50, bet sieviešu — 10.

Jau aprakstītos nodarbošanās veidos piedalās arī darba studentes, izņemot grūtos fiziskos darbus. Šūšana, lāpšana, izšuvumi, veļas mazgāšana, apavu tīršana, istabu uzkopšana, dažādi cepšanas un konditorejas darbi — ir parastie studentu ienākumu avoti, tāpat darbi veikalos un dzīvokļos. Tālāk nāk bērnu uzraudzīšana un mācīšana, sieviešu klubu vadīšana, vakaru sarīkošana. Missisipi koledžas audzēkne iegādājusi elektrisko cepšanas mašīnu (cooker) un irējusī tālāk par 15 c. stundā. Meines studente ierīkojusi veiklu tirdzniecību ar konfektiem, saldējumu konusiem, sviestmaizēm, siltiem uzkožamiem (hot-dogs), ābolkūkām (turnovers) un kafiju. Vašingtonas studentes nodibinājušas aistētisko deju kursus bērniem un beigās sarīkojušas publiskus demonstrēšanas vakarus, par ko saņēmušas lielu naudu. Kāda cita studente internātā ierīkojusi bodīti, kur pārdevusi matu tiklus, adatas, loku šķēres, šokolādi un tamlīdzīgas sieviešu pirmās nepieciešamības. Tāda ceļā viņa nopelnījusi gandrīz 15 dol. nedēļā. Pāris Veleslejas studentes noorganizējušas plašu veļas mazgātavu. Tās pašas koledžas 8 studentes iekārtojušas mazu internātu uz kooperatīviem pamatiem, pašas veikušas visus apkopšanas darbus un nopelnījušas gadā 150 dol. katra.

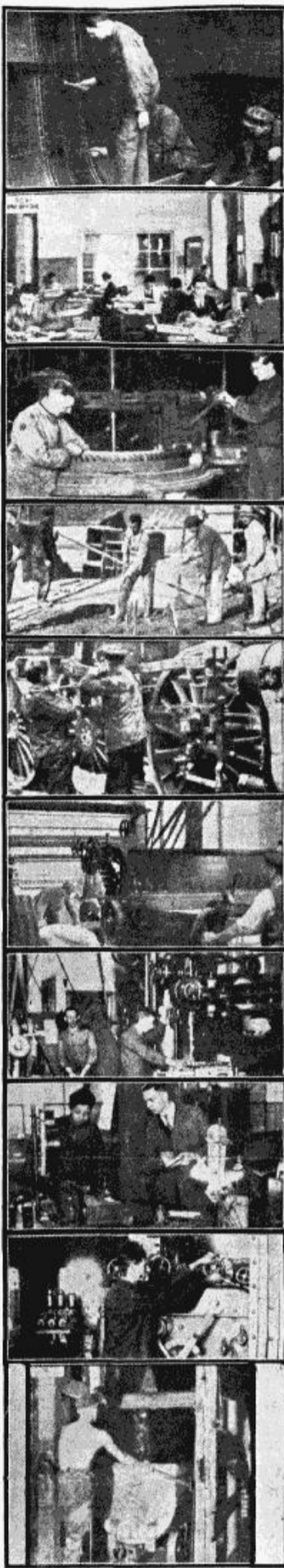
Šie minētie fakti vēl nebūt neizsmel visus darba studentu nodarbošanās veidus, ar kādiem tie iegūst dzīvei un studijām nepieciešamos līdzekļus.

Ka novērtēt amerikāņu studentu pūliņus savas izglītības labā? Vai viņu ārkārtīgiem pūliņiem ir maz kāda nozīme, ja tie galu galā nesasniedz ne izglītību, ne materiālu labklājību? Kas tiem nododās, tie ir pārliecināti, ka nozīme ir. Protams, ne pārliecināti ārpusizglītības gadījumā, jo pēdējā gadījumā manāmi cieš studijas un veselība. Un patiesībā, nerēķinot ļoti daudzus izņēmumus, samērā maz ir tādu, kas paši maksā absolūti visus studēšanas un uzturas izdevumus no kārtējiem izpelnījumiem tek. māc. gadā. Jau pirms iestāšanās augstskolā amerikāņu jauneklīs ir zināmu summu iekrājis. Galvenā peļņa vasaras brīvlaikos, kad studenti ieņem katru izdevīgu peļņas vietu pilsētās un laukos. Studentu brīvlaiku nodarbošanās veidi ir visdažādākie, kādus vien varam iedomāties.

Vār jautāt, vai man labāki studijām naudu palienēt, nekā pašam pelnīt un studēt? Simtiem studentu iet pirmo ceļu, bet pāris tūkstošu dolāru liels parāds nav labs iesākums turpmākās dzīves karjerai. Daudzos gadījumos pārmaiņus gadu studē un gadu strādā, jeb 5 vai 6 gadus studē 4 gadu vietā, zināmu laiku sprīdi ziedojoš peļņas darbiem.

Vairākas augstskolas studentiem nedod nekādus aizrādījumus blakus darbiem, bet augstskolu lielais vairums labprāt izpalīdz saviem audzēkņiem izdevīgu vietu atrašanās „for making money“. Daudzās universitātēs pastāv regulāri darbu apgādāšanas biroji. Viņus parasti vada Imca's un Iwca's organizācijas.

Domājams, ka šie aprakstītie amerikāņu nodarbināto studentu dzīve dos latvju studentiem vienu otru ierosinājumu, sava grūtā materiālā stāvokļa uzlabošanai. Tikai vispirms būtu jālaul mūsu mietpilsonības aizsprie-

Darba studenti Vācijā: — no augšas — kuģu būvētavā, birojā, tūgānlietuvē, jaunbūvē, lokomotīvu fabrikā, veļas mazgātavā, mehāniskā darbnīcā, A. E. G. fabrikā, uz lokomotīves, kalija raktuvēs.

dumi par studentu iespējamiem nodarbošanās veidiem un otrkārt, vienmēr un visur, jānostājās pret to pseidoaristokrātisko un snobisko dzīves veidu, kādu kultivē korporācijas.

K. B.

„Latvijai un Lietuvai jāapvienojas!“

(VII. latvju-lietuvju vienības kongress).

Mēs bijām div' bālini
Abi vienu lielumu,
Vienu ceļu staigājām
Vienas domas domājām.
Latvju tautas dziesma.

Priecīgi mēs varētu būt, ja šis tautas dziesmas pamatdomu varētu attiecināt uz divu brāļu tautu un valšķu — Lietuvai un Latvijai savstarpējām attiecībām. Diemžēl, tā šas nav. Abas valstis iet savus ceļus gan politiskā, gan kulturālā, gan arī saimnieciskā dzīvē. Šī ir liela kļūda, ko pielaiduši abu tautu vadošie politiķi. Arī senāk šīs pašas kļūdas dēļ tika iznīcinātas pārējās baltu tautas, piem., senprūši, bet vai palikušām lietuvju un latvju tautām atsevišķus ceļus ejot nav sagaidāms tāds pats liktenis.

Lai tuvinātu abas brāļu tautas, jau no 1924. g. ik gadus notura kongresus, pārmaiņus Kauņā un Rīgā latvju-lietuvju vienības. Š. g. 21. septembrī sanāca Rīgā septītais latvju-lietuvju vienības kongress, uz kuģu no Lietuvas ieradās 20. sept. apm. 60 lietuvieši, to starpā apm. 20 studentes, ti, Kauņas universitātes mācības spēku un kultūras darbinieku vadībā. Kongresa atklāšanas dienā Rīga greznojusies karogiem, bet Rīgas latv. b-bas zāle, kur notiek kongress, izpuškota lauru kokiem, zaļumiem un ziediem un to vietā dižkunigaiķša Vitaута Lielā portreja.

Kongresu atklāja inž. J. Rīteris, prezidijā no lietuvjiem ievēlēja prof. Vabala Gadaitis, Dr A. Juškovu, J. Mukauskasu, no latvjiem J. Akmeni, prof. E. Blesi un P. Bērziņu. Par goda priekšniekiem ievēlēja A. Jodevalksu, prof. J. Endzelnu, doc. L. Bērziņu, dzejn. Aspāziju un J. Rīteri.

Kongresu telegrafiski apsveica Valsts prezidents A. Kviesis, valdība u. c. Kā pirmais referēja prof. J. Bagdono par lietuvju un latvju kopējo darbu. Pēcpusdienā lietuvji apmeklēja Brāļu kapus, kur nolika vainagu, apmeklēja arī Raiņa kapu. Vakarā sarīkoja Vitaутā Lielā vakaru, kur runāja Dr. Purickas, un doc. Bērziņš, koncerta programmu izpildīja studentu koris „Dziesmu vara“ un prof. P. Sakss ar L. Garuti.

Otrā dienā prof. J. Vabala Gadaitis referēja par cilvēku vienošanās psihisko būtību, prof. E. Blesis par Karalauču archivu materiāliem par lietuvjiem Grobiņas apgabalā 16. g. s. beigās, direkt. A. Kacens par abu valšķu saimnieciskās tuvināšanās nepieciešamību.

Par mūsu tautas apgērbiem referēja prof. K. Straubergs, norādot cīcšo apgērbu radniecību ornamentos, kas norāda uz senu latvju un lietuvju kopējo kultūru.

Pieņēma šādas rēzolucijas: Pasaules kašs deva neatkarību latvjiem, lietuvjiem un citām mazajām tautām. Jauns pasaules kašs var viņām to atkal laupīt, ja viņas savu neatkarību neaizstāvēs kopīgiem spēkiem. Tāpēc jāapvienojas Latvijai, Lietuvai un Somijai. Latvijas un Lietuvas apvienošanās darbā jāpievelk ievērojamākie Latvijas un Lietuvas sabiedrības un politikas darbinieki, it īpaši skolotāji, kas šo ideju varētu iepotēt skolu jaunatnei. Kongress, godinot Vitaутu Lielu kā Lietuvas varenības radītāju, izteic cerību, ka arī viņa senā galvas pilsēta taps neatkarīgās Lietuvas galvas pilsēta. Atkārtoti pastiprināja agrākos kongresos pieņemtās rēzolucijas par kultūras, preses un jaunatnes tuvināšanās nepieciešamību. — Nākošo kongresu nolēma noturēt Kauņā 1931. g.

Pēc kongresa slēgšanas R. l. b-bas telpās notika goda mielasts.

Kongresa dalībnieku viena daļa uzkavējās Rīgā vēl dažas dienas, apskatīti Rīgas Jūrmalu, Rīgas ievērojamākās vietas, apmeklējot Nacionālā operā bāleta izrādi „Burvju zirdziņš“. Kongresa dalībnieku vidū apm. 20 Kauņas universitātes studenti, to starpā „Lietuvos studentas“ ģred. A. Briedis, latvju-lietuvju vienības piekritēju studentu b-bas „Romuva“ pr-jas A. Lukaševičius.

Viesi pēc operas izrādes tūlīt devās uz staciju, lai dotos atpakaļ uz Kauņu. Stacijā viesus izvadīta ieradušies latvju-lietuvju vienības vadošie darbinieki, diplomatiekie pārstāvji, stud. padomes ārlietu biroja vadītājs O. Rīteris, lielāks skaits vienotnes „Lidums“ draugi un savieši, kas ar lietuvju kommitoņiem isā laikā bija paspējuši iedraudzēties. „Valio Lietuvai!“ P. Z.

Latvijas universitātes II gadu pastāvēšanas svētku svinības.

Mūsu „alma mater“ 11 gadu darba svinības, kas notika universitātes svētku zālē š. g. 28. septembrī, piedalījās arī Valsts Prezidents A. Kviesis, ministru prezidents H. Celmiņš, izglītības ministrs universitātes docents E. Ziemeļis, ārvalšķu diplomatiekie pārstāvji, lūgtie viesi un universitātes vadība — rektors prof. A. Tentelis, prorektori — prof. L. Adamovičs un doc. G. Klaustiņš, fakultāšu dēkani, mācības spēki un studentu organizāciju pārstāvji.

Svētku aktu atklāja rektors prof.

Paskaidrojumus par izrunu, nozīmi, vietu

izlūdzos šādiem vārdiem: udelēt (ar isu u!), odens, odere (=stūre!), obažāt (ar o, vai uo?), odegā, odne, ogmaņām, oksti, oksts, oksta, olāt(ies), olaknis, oļtgs, olit(ies), oma(ša), omāt, ormaniņš, ornaji (ar ā?), oša, osa (=svaine!), osts, ostiņš, otainfte, otenis, oča, orpis (ar o?), otains, ose, oburis (ar o, vai uo?), oleksnite, uzdzirņš, uzdzīras, uzdzintba, uzdzeldēt, uzcirtīgs, uzburas (taisa no miežiem), uzbundzuļot, uzartne (Veselis), tūs(s), oču svārki, odzite („es iekritu odzītē“), oļāgs, oļāt, ors, ornagi (ar ā?), otrap, ots jeb ote, otiņa, osvis, odeģite, obties, ostabas, ote, oldēja, ūznica (ar ī?), ūziķis, ūvināt, ūšķi, ūsti jeb ūst(i)ņas, ūsnes, ūrs, ūpēt, ūmāte, ūlināt, ūķis, ūkoņa, ūkšot, ūkškināt, ūkstēties, ūkņa, ūdure, ūdurēt, ūdi, ūdenis (putna vārds), ūbit jeb ūbināt, ūbīķis, ūdains, ūpenieši (ar ē?), ūzcilīgs, ūsītība, ūzkrāstīt, utēt, urbe, ūzma, ūdmala.

Rīgā, Ģertrūdes ielā 3.

J. Endzelins.

Aug. Tentelis ar isu uzrunu, aizrādot: „Pagājušo gadu Latvijas ūnivesitāte pavādījusi rūpēs, smagā darbā un gaišā cerībā. Rūpēs — par savu un savu piederīgo nākotni, par tālāko izveidošanas saskaņā ar zinātnes, sabiedrības un valsts interesēm. Smagā darbā — veicot savu parasto atbildīgo darbu, kā arī turpinot izveidot vēl jauno ūnivesitāti. Ceru, ka ūnivesitāte arī uz priekšu bezpartējiski veiks savus pienākumus pret zinātņi, sabiedrību, mūsu nācionālo kultūru un valsti. Tad viņai netrūks arī labvēlības un atzinības. Lai viņa zeļ, aug un zied mūžīgi. — Dievs, svēti Latviju!“

Akadēmisko runu teica prof. Dr. med. J. Alksnis par tematu: „Mūsu tautas ārstniecības pamatelementi un viņu sakari ar moderno ārstniecību.“

Gada pārskatā rektors ziņoja, ka pag. mācības gadā ūnivesitātē immatrikulēti 6072 studenti, no kuriem jaunākais 16 g. vec. un visvecākais 68 g. v. ūnivesitāti beigušas 380 personas. Par doktoriem promovētas 9 personas. Viens students pagājušā gadā ūnivesitātei izmaksājis Ls 273,95. ūnivesitātes locekļu zinātniskā darbība bijusi rostga — 150 mācības spēki izdevuši 350 zinātniskus darbus. Beidzot, godinot mirušos mācības spēkus — inženiera zin. fak. docenta Alfreda Rāzuma, lektora Teodora Zeiferta un bij. filol. filos. fak. prof. Dr. phil. Makša Eberta piemiņu ūnivesitātes koris diriģ. O. Bobkoviča vadībā nodziedāja „Integer vitae“.

Aktā rektors nolastja arī godalgoto studentu vārdus:

Aarchitektūras fakultātē iesniegtais darbs: „Stabu izlietošana un viņu veidi latviešu lauku būvēs“. (Pēc arch. fak. un pieminekļu valdes archiva materiāliem.) godalgots ar 2. god. Darba autors stud. arch. T e d i R e z e v s k i s. I. god. stud. arch. Pēteram Bērkalnam par diplomdarbu „Vidusskola Rīgā“. Filoloģijas-filosofijas fak. par darbu: „Servantesa noveles“ studentei Elinai Ploše piešķirta 2. god. Inženieru fak. ar 1. godalgu godalgots stud. inž. Hermaņa Janeviča darbs: „Talsu pilsētas kanalizācijas projekts“. Chēmijas fak. stud. chēm. Julija Eiduka darbs: „Devona formācijas māli. . .“ I. god. Lauksaimniecības fak. ar 1. god. stud. Nikolaja Bluķa darbs: „Dravniecības metodes un viņu nozīme Latvijas apstākļos un stud. Alberta Skruzes: „Lapēglu audzēšanas iespējāmība un izdevība Latvijā“, bet ar 2. god. stud. Jāņa Pavāra darbs: „Slāpekļis sfagnu kūdrā“. Stud. Idai Priedītei par diplomdarbu: „Pienkābes bakteriju attīstību veicinošie un traucējošie apstākļi“ izteikta atzinība. — Matemātikas-dabaszinību fak. godalgots studenta-asistenta Staņislava Vasiļevska darbs ar 1. godalgu. Mēchanikas fakultātē godalgots ar 1. godalgu stud. Oskara Šutkas darbs: „Mēģinājuma ceļā noteikt augstāko harmonisko strāvas un sprieguma nulpunkti“. 2. god. stud. Romanu Zebergu: „Termiskā centrāle Daugavpili“ un stud. Jāņa Šķipsnas diplomdarbs „Līgatnes sulfītu-celulozes fabrikas projekts“. — Tautsaimniecības-tiesību zinātņu fak. I. god. piešķirusi stud. Adolfa Ratenieka darbam: „Cik

Brāļi Simon

tagad Valņu ielā 30. Tālr. 22001.

Labī pieguļošas

kungu garderobes

pagatavo pēc jaunākiem modeļiem.

Zolīdas cenas.

Ārņemju un vietējās drānas krājumā.

Plejem pasūtījumus arī no pienestās drānas.

tāju iespējama trestu attīstība"; 2. god. stud. Jēkaba Vitoliņa "Tiesības un likums" un atzinību izteica stud. Kārlim Siliņam par darbu "Rūdolfs Štamlers kā jaunā virziena nodibinātājs tiesību filosofijā". Teoloģijas fak. 1. god. ieguvis Edgars Kiploks par darbu "Latviešu kaķisma vēsture" un 2. godalgu par to pašu darbu — Jānis Meisters. Aktu noslēdza universitātes koris ar universitātes himnu "Līdzīgi saulei Tu atnes mums dienu". P. Z.

Ārpus korporācijām!!

(iesūtīts).

Ārpus korporācijām stāv: Vienotnes, Nacionālās Studentu biedrības un konkordijas. Ārpus korporācijām stāv ļoti liels skaits vēl neorganizēto latvju studentu!

— Kas gan radījis tādu stāvokli, ka lielā daļa studējošo vairs neiestājas korporācijās?

— Vai tā būs latvju jaunatnes laikmetiskā spēku skaldīšanas parādība vien, jeb ir tiešām jau radies tik krass stāvoklis, ka studējošie atzinuši, ka tagadējā laikmetā dzīvot vēl pēc buršu principiem, viņu parauga, ir mūsu latviešu topošai intelligenci neloģiski un nepieņemami.

Latvju students prasa tagad citus principus, citu akadēmiskās saimes kopdzīves veidu! Jau no pašas iestāšanās dienas augstskolā viņa liktenis ir saistīts ar lielākā vai mazākā mērā grūtībām.

Tā saucamie burši, resp. vācu burši — bija cita laikmeta un citas tautas studenti!

Konkreti ņemot — viņu jēdziens uz mūsu korporācijām pārņāca ar bij. Baltijas provinču studējošo baronu korporāciju starpniecību.

Mūsu buršs netiek agrākajam buršam līdzī! To noteic nevis garģais, bet šoreiz rupji materiālais.

Mūsu tautas vēsture ir atsvabināšanās vēsture no dažādu tautu jūgiem! It īpaši vācu.

Mūsu nacionālo studentu organizāciju vēsture ir tāpēc, it dabīgi, — atsvabināšanās vēsture no uzspiestiem svešiem principiem. It īpaši vācu.

To ir sāpīgi izjutušas gan vienotnes, gan nac. studentu biedrības, gan konkordijas.

Kas tad ir vainīgs, ka nodibinājās pretbloki korporācijām, ka latvju jaunatne, šī spēku un cerību pilnā, isti ņemot, viengabalainā masa padota šai šķelšanās manijai arī mūsu augstskolas dzīvē?

— Pie tā šķiet vainīgas korporācijas!!

Kāds greizs uzskats, ka viņu locekļu neiecietība, bravūra, uzpūtība ir savienojami ar vārda *intelligence* izpratni!

Tikpat tālu no viņiem jānotda vārdiņš aristokrātija. Nava, diemžēl, vēl latvjiem savas aristokrātijas — ir tikai t. s. dienas aristokrātija, kuŗas sastāvs mainās, ar katru saules staru — kas apspīd visas puses — kas nes gaismā šo dienas aristokrātu isto, pie tam vienmēr nearistokrātisko seju.

Vai korporāciju trokšņainībai, pieņemtai, vācu buršu bramanībai un nelatvīskumam jānoder par paraugu pārējiem studējošiem?

Lūk, cik tālu korporācijas ir nonākušas mūsu pārējo studējošo uztverē.

— Korporācijām ir jālabojas, jāpārveidojas, pretējā gadījumā viņas ir pārdzīvojušas sevi!

Viņu vārds bija kādreiz cieši saistīts ar akadēmiskās jaunatnes vārdu!

Ja korporācijas dzīvotu laikam līdzīgi viņām bij jāatmet novecojušies vācu principi — viņām bija jāparāda no jauna sava dzīvot griba un spēja!

Gaidīsim, novērtēsim! —

— Šķiet, tomēr, ka šis pārorientēšanās process mūsu korporācijās tik gausi norit, ka vienkāršam skatītājam nav pa spēkam to saskatīt!

Korporācijas negrib laboties, negrib būt par tagadējo studējošo spilgtāko pārstāvi! Varbūt par spīti sev, par spīti citiem! Varbūt pat nevar un nedrīkst reformēties!

— Te nu būtu vārds ārpus korporācijām stāvošām nac. studentu organizācijām, parādīt sevi, parādīt vajadzību pēc cita studējošo sadzīves veida, latviskā, parādīt latvju tautai viņas studentu nevis mākslīgi uzpūsto, bet gan isto seju, lielo gribu strādāt un karsto piekļaušanos savai tēvijai, ejot jaunus skaidrotus ceļus.

Vienotā akadēmiskā jaunatne — šis vārds liekas izskanējis ar latvju studentu — kareivja pēdējo uzvaras gājienu mūsu tēvijai atbrīvošanas cīņās!

Šis vārds ir tikpat aizmirsts, kā vārdiņš "ideāls" — katra jaunimatrikulēta studenta domu pavadienā pirmā semestra sākumā!

— Mēs tevi saglītēsim! — tā liekas, tagad, sauc katras organizācijas parole.

— "Mēs tevi saglītēsim vienpusīgi — uz neredzēšanos vispārsabiedrības iecietības nozīmē" — tas augšējā tuvāks paskaidrojums!

Tāds stāvoklis ir, bet viņam nav jābūt tādām!

Nav pareizi, ka vienas nacionālās organizācijas studējošie — biedri — krāsneši — draugi — tautieši, sāk otras tādas pat nacionālās organizācijas locekļus neieredzēt, ienst. Latviešiem jāturas kopā! Tā ir mūsu pamatdoma bijusi — tai arī jābūt turpmāk. Mūsu valsts vēsture nav tik veca, lai runātu par šķirām un to naidu un cīņām — mums priekš tā ir pavisam nesenā pagātne! Katra klūda šimt virzienā vājināja un vājinās arī turpmāk latviešu stāvokli ārējā politikā.

Latvju jaunatnei tas jāredz. Viņai no klūdām jāmacās, nevis jāatkārtot tās!

— Pretbloku, apvienību! — lūk vienīgās stiprās gribas izpausme — ārpus korporācijām stāvošo organizāciju reālais spēks!

Nost ar lokālpatriotismu krāsu un nosaukumu kaujām! Tas neieklājas idejā!

Vienotā apziņa par labāku nākotni latvju studējošo sadzīvē! Tuvāk dzīves īstenībai! Uz ātrāku korporācijas izveidošanos — saslēgšimies un pierādīsim mūsu prasību dabisko pamatojumu.

—kāds—

Konference medicīniskās sintezes veicināšanai

notika no š. g. 16.—18. septembrim Latvijas universitātes aulā. Šāda konference notika pirmo reizi, jo līdz šim vēl neviens kongress vai konference ar medicīniskās sintezes jautājumiem nav nodarbojies. Šo konferenci ierosināja un organizēja mūsu universitātes bijušais rektors, profesors Dr. med. M. Zīle. Tai piedalījās bez medicīnas fakultātes spēkiem vēl lielāks skaits ārzemju viesu, ievērojami zinātnieki no Igaunijas, Lietuvas, Somijas, Austrijas un Vācijas. Tas pierāda, ka konference pārrunātie temati modinājuši interesi ne tikai Latvijā, bet arī tālu pāri mūsu robežai. Interesantos priekšlasījumus noklausījās kuplā skaitā sanākušie ārsti un vecāko kursu medicīnas studenti.

Konferenci atklāja 16. septembrī priekš plkst. 10. L. Ū. rektors A. Tentelis novēlējams konferencei labākos panākumus. Savā isā, kodolīgā uzrunā viņš sevišķi uzsvēra sintezes nozīmi zinātnē.

Prof. Zīle savā atklāšanas runā aizrādīja, ka līdz šim medicīnā valdījis analītiskais novirziens, un, ka tagad, kad tik daudz runā par krīzi medicīnā, pienācis laiks vienot, sintezēt visus, grūtā, ilgā pētīšanas darbā gūtos, novērojumus. Jāatrod ir likumības, medicīniskais pasaules uzskats. To visu var dot tikai analizējot iegūto datu sintezi.

Prezidija vēlēšanām sekoja prof. Brugsch'a referāts, kuŗā viņš aplūkoja klīnisko mācību dažādās valstīs. Viņš nāca pie slēdziena, ka medicīniskā izglītība vislabāk nostādīta tur, kur medicīnas fakultāte, sev. klīnikas cieši saistītas ar universitāti (piem. Latvijā,

Vācijā u. c.). Neesot vajadzīgi tri praktiķi, kādus audzinot Francijas medicīnas fakultātes, kur klīnikas nav gandrīz nemaz no universitātes atkarīgas, bet gan praktiski ārsti-zinātnieki. Tādus varot dot vienīgi universitāte.

Nākošais runātājs prof. Borchardt's norādīja, ka klīniskā konstitūcijas mācība jau tik tālu nobriedusi, ka var ieņemt vietu klīniskās mācībās.

Prof. Laudau's kritiski aplūkoja anatomijas mācīšanas metodes. Pēc viņa domām anatomija mācāma tā, lai viņas un klīniku starpā rastos kontakts. Esot jāreformē kā anatomijas mācīšanas, tā arī līdzšinējās preparācijas metodes.

Pēcpusdienā pirmais runāja prof. Dr. med. M. Zīle. Ļoti saistošā un interesantā runā viņš iepazīstināja konferences dalībniekus ar savas vispārējās slimības mācības pamatiem. Slimību cīen. profesors uzskata par korrelācijas traucējumu. Liela nozīme patoloģijā esot attiecībām starp arteriolām-kapilāriem-vēnām, parenhinu un mezenchinu. Doc. B. Aschner's savos priekšlasījumos uzsvēra, ka mūsdienu medicīna piegriežusi pārāk lielu vērtību sīkai diagnozei un terapijai nepelnīti atstājusi novārtā. Liela nozīme esot netikai operāīvai, bet arī ierīnei ārstēšanai. Internā terapijā esot jāievēd līdzekļi, ar kuŗiem lielie ārsti, kā Hipokrāts, Galēns, Paracelsus guva labus panākumus, bet, kas tagad, pēc Aschner'a domām un novērojumiem, nepelnīti aizmirsti. Esot arī nepieciešamas pamatīgas zināšanas medicīnas vēsturē.

Otru dienu ievadīja vērtīgais prof. Schade's priekšlasījums par molēkulārās patoloģijas prasībām ārstu turpmākā izglītībā. Šis pētnieks, kas jau gadiem ilgi nododas molēkulārās patoloģijas studijām isi skiceja molēkulārās patoloģijas sasniegumus, kas jau tagad atļauj ieskatīties dziļāk patoloģisko procesu būtībā. Viņš izteica vēlēšanos, lai medicīnas studijās ierādītu vietu molēkulārai patoloģijai.

Prof. Lepehne konstatēja, ka terapijai universitātes nepiegiežot vērtību. Šī trūkuma novēršanai viņš ieteic sintetiski terapeitisku priekšlasījumu ieviešanu mācību plānos pēc Karalauču parauga. Šim priekšlasījumam sekoja prof. Brugsch'a un prof. Zīles referāti par dvēseles un miesas problēmu. Prof. Brugsch's isi attēloja šīs problēmas stāvokli sev. izceļot Krauss'a nopelnus. Daudz jauna un ierosinoša sniedza prof. M. Zīles korreferāts par miesas un dvēseles problēmu. Viņš centās pieiet šim jautājumam no savas vispārējās slimības mācības viedokļa un vērsa uzmanību uz ciešu sakaru starp dvēseli un miesu. Dr. Neureitera referātā izskanēja doma, ka skolas medicīnai jāuzņemot sevi pēc kritiska pārbaudījuma laju medicīnas metodes, kas pa liel. daļai neesot nekas cits, kā skolas medicīnas vecās, pa daļai varbūt nepelnīti, aizmirstās metodes. Skolas medicīnas priekšrocības esot starp citu arī tikai viņai raksturīgā metožu dažādība un rūpes par cilvēces izsargāšanu no slimībām. Konferences pēdējā dienā nolasīja referātus prof. Dr. med. Fērmanis, prof. Buerger's un prof. Dr. med. J. Alksnis.

Sintēzi medicīnā pēc prof. Dr. med. Fērmaņa domām sev. veicinot higiēna. Nopietna vēriba jāpiegriež profilaksei, jo šī medicīnas pamatideja guva un arī turpmāk gūs spīdošus panākumus. Tikai "skolas medicīnai" jāpateicas par to, ka vid. dzīves ilgums nepilnos simts gados pagarinājies par 20 gadiem. Līdzīgus uzskatus puda arī prof. Buerger's. Viņa gala slēdziens ka nākošiem ārstiem jābūt ne tikai labiem terapeitiem, bet arī labiem profilaktiķiem.

Prof. Alksnis runāja par to, kā pēc viņa domām vajadzētu veidoties praktiska ārsta tapšanai. Viņš prasīja stingru izlasi — par ārstu vajagot kļūt tikai tam, kam šī profesija ir sirds lieta un kam piemīt vajadzīgās spējas. Kursu sistēma neesot ieteicama, jo tā izlasi neveicinot. Vēriba jāpiegriež praktiskai ārsta izglītības pusei. Nepieciešams nopietns darbs klīnikās. Tikai tad mūsu ārsti būs pietiekoši sagatavoti praksei.

Katram referātam sekoja dzīvas debātes. Konferenci slēdzot prof. Dr. med. Zīle izteica pateicību konferences dalībniekiem un savu prieku par to, ka šī konference modinājusi tik lielu

interesi. Tas vien jau pierādot lielo konferences nozīmi. Viņš cerot, ka ierosinātā ideja neiešot bojā.

Beidzot piejēma attiecīgus lēmumus un rezolūcijas. Cik zināms, tad prof. Brugsch's solījies nākošo gadu satiktot tādu pat konferenci kādā Vakareiropas centrā.

Konferencei sekoja izbraukums uz Rīgas Jūrmalu un vakarā izrāde Nacionālā operā.

Georgs Kaire stud. med.

Studentu padome.

Studentu padomes 10 gadu jubilejas svinības

atklāja š. g. 27. sept. studentu virtuves jaunatremontētā zālē stud. padomes pr-jš J. Raiska. Svinīgā stud. padomes sēdē piedalījās universitātes rektors prof. Aug. Tentelis, prorektori — prof. L. Adamovičs, doc. G. Klaušņš, fakultāšu dēkani, pašreizējie un daļa bijušo padomes locekļu (svinīgā sēdē demonstratīvi nepiedalījās „darba stud.“ un sociālistisko stud. frakcijas). No universitātes vadības studentu pašvaldības iestādi viņas jubilejas dienā apsaucēja prorekt. prof. L. Adamovičs:

Pirmo reizi sanākušī uz kopēju sēdi Latvijas universitātes vadība un studentu pašvaldības pārstāvji. Universitātes administrācijas pārstāvji ar savu ierašanos apstiprina, ka studentu pašvaldības orgāns — studentu padome tiek uzskatīta par piederošu pie universitātes vadības. Līdz ar universitātes tapšanu radās arī domas par studentu pašvaldības izveidošanu, tikai radīšanas sāpes šim institūtam ir bijušas garākas un grūtākas ka citām univers. iestādēm. L. Ū. satversmē kā augstākais pašvaldības orgāns tiek atzīta un deklarēta studentu padome.

Studentiem ir dota iespēja aizstāvēt savas tiesības, paust savus uzskatus. Studentu padome ar savu darbību ir attaisnojusi savu lomu. Stud. padomei nozīme ir arī plašākā un idejiskā ziņā. Ir arī citi pašvaldības orgāni — studentu organizācijas. Studentu padomei vajadzētu būt kā vaiņagam pār šīm organizācijām. Organizētā veidā tikai var izpausties kādas masas griba. Tomēr dzird runājam, ka stud. padome neizsaka visu studentu gribu un domas. Tam par iemeslu ir liela diferenciēšanās un dažādu virzienu un grupu noorganizēšanās par sevi. Vainīga arī lielā neiecietība, kas valda sabiedrībā un atspoguļojas arī studentu dzīvē. Grupēšanās notiek nevis pēc idejiskiem lozungiem, bet pēc partiju programmām. Studentu padomē ir ienesta arī politika. Visiem, kam L. universitāte ir kā augstākā akadēmiskā zinātņu iestāde, un, kam Latvijas studenta slava un gods ir dārgs, tiem būtu vēlēšanās, lai L. Ū. stud. padome taptu arī idejiskā ziņā par visu Latvijas studentu domu izteicēju. L. Ū. tapa tikai pēc tam, kad bija nodibinājies Latvijas valsts. L. universitāte var pāstāvēt tikai Latvijas valstī. Arī studentu saime varēs tik ilgi pastāvēt, kamēr studentu uzskati būs latviski, nacionāli. Ir arī indivīdi, kas uz Latvijas valsti un kultūru skatās ar naivu īgnumu. Bet mūsu pamatus tie nedrīkst traucēt, jo citādi nebūs Latvijas valsts, ne Latvijas universitātes, ne latvju studentu saimes. Šim svētku brīdī var būt tikai viena doma: „Dievs, svēti Latviju!”

Pēc tam, pieceļoties, godina to studentu piemiņu, kas krituši par Latviju.

Stud. padomes pr-jš nolasa 10 gadu darbības pārskatu. Apsveikumu daļā no I. studentu padomes apsaucē tās vicepriekšsēd. D. Muške, tālāk matemātikas un dabas zinātņu fak. dēkans doc. Fr. Gulbis, Rīgas pilsētas galva, atsevišķas studentu organizācijas, akadēmiskā laikraksta „Students” redakcijas kolēģija, mākslas akadēmijas audzēkņu padomes pr-jš A. Jēgers u. c.

Svinīgo sēdi slēdz ar „Gudeamus”. P. Z.

Studentu padomes

plēnārsēdē 1930. 25. IX.

Sēdi atklāja pl. 17.30 pr-jš J. Raiska. Prezidijs ziņoja, ka nacionālo studentu b-bu pārstāvis K. Malkaus izlaidis vairākas sēdes, neziņojot par iztrūkšanas iemesliem, kamdēļ zaudē mandatu. Viņa vietā nāk J. Āboliņš. Žīdu stud. pār-

stāvis A. Veinermanis atteicies un viņa vietā nāk L. Icgsons.

Arlietu birojs vedotsarunas ar starptautiskās studentu kases (JSS) priekšstāvjiem par Ls. 200.000, — lielu aizdevumu studentu nama celšanai. Esot cerības, ka aizdevumu izdosies sajemt nākošā gadā.

Universitātes padome piešķirusi stud. padomei sporta vajadzībām Ls 1500.—

Vienotņu vienkopa iemaksājusi studentu nama fondā Ls 300, — par ko studentu padomes prezidijs izsacīja vienotnēm pateicību. Kā zināms vienotnes pagājušā gadā nepiedalījās ziedojumu vākšanā par labu studentu namam, bet garantēja, ka iemaksās stud. nama fondā vismaz to summu, kādu vienotnessavāca 1928. g., t. i. Ls 252,65. Vienotnes savu nepiedalīšanos pag. g. ziedojumu vākšanā motivēja ar to, ka šī „ubagošana” ar bundžinām ir novecojusies un visiem apņikusī, bet sabiedrības lielākā daļa nesimpatizē studentu viena liela nogrupējuma dzīves veidiem un pajēmieniem, kādēļ studentiem, ja tie prasa sabiedrības materiālu atbalstu, jāsniedz arī kautkas līdzvērtīgs pretī. Tādēļ arī vienotnes sarīkoja provincē izrikojumus (Matīšos, Skrīveros), ar labi sagatavotu teātra izrādi, mūzikas priekšnesumiem, koŗa un solo dziesmām, un tādā ceļā savāko naudu tagad iemaksājušas studentu nama fondā.

Tālāk pr-jis ziņoja par studentu padomes 10 g. svinībām.

Tā kā Kultūras fonds ik gadus arvienu samazina līdzekļus studentu stipendijām, tad nolēma lūgt universitātes padomei parūpēties, lai valsts paredzētu universitātes budžetā summas stipendijām, jo K. f. pastāv tendence studentu stipendijām līdzekļus samazināt arī turpmāk. Pret nodomu paredzēt universitātes budžetā summas stipendijām uzstājās vienīgi sociālistu un „darba stud.” frakcijas.

Priekšsēdētājs ziņoja, ka somu studenti pag. vasarā uzdāvinājuši latvju studentiem kā draudzības zīmi somu dunci. Lielā nemierā ar prezidija rīcību dāvanu saņemot, ir sociālisti un „darba stud.” Natansons. Pēdējais ieteic nosūtīt šo dāvināto dunci atpakaļ somiem, bet par to balso vēl tikai sociālisti. Sociālisti šini Lapua duncā dāvinājumā saskata fašistu uzbrukumu Latvijas demokrātijai. Sociālists Edg. Vitols iesniedz priekšlikumu šo dāvināto dunci — izrotātu ar ornamentiem un sudraba apkalumu — nodot virtuves rīcībā, tad dāvinātāji varēšot priecāties, ka duncis notraipīts ar asinīm. . . Izcēlās karstās debātes, bija pat jāpārtrauc plenārsēde un jāsauc frakciju pārstāvju apspriede. Sociālisti uzstājās ar izteicieniem, kam akadēmiskā saimē gan nebija vietas. Beidzot tomēr sociālistu priekšlikumu noraidīja ar lielu balsu vairākumu un nolēma izteikt somu studentiem latvju studentu pateicību par skaisto dāvanu. Jāatzīmē, ka šī Lapua duņča dēļ argajām un karstām debātem vērtīgi nokāvēja 1 stundu un 15 minūtes laika.

Sociālistu frakcija iesniedza priekšlikumus, griezties pie universitātes padomes ar prasību modernizēt eksaminēšanas pajēmienus, un pielaiest eksāmenos kā novērotājus studentu pārstāvjuš. Jautājumu izlemšanu atlika uz nākošo sēdi.

Beigās frakciju pārstāvji apsprieda 10 g. jubilejas svinīgās sēdes dienas kārtību. Tā kā saviem nodomiem tie arī šeit neatrada piekritējus, tad demonstratīvi atstāja apspriedi.

Visas zīmes rāda, ka jaunās studentu padomes vēlēšanas vairs nav tālu, jo skajākās frakcijas nāk ar vilinošiem priekšlikumiem un solījumiem. Nerunā arī vairs lietas labā, bet visu dāre ar nodomu, lai dzirdētu neorganizētie studenti, lai labāk veiktos ar zveju decembra pirmajā svētdienā. Kommilitoni, apmeklējiet stud. padomes sēdes, jo sevišķi nākošās sēdēs paredzami atkal daudz jautru mirkļu. Žel gan, ka studentu padomē viena daļa nāk tikai gaŗi izrunāties un tā mazina stud. padomes cieņu.

P. Z.

L. ū. padomes sēdē

š. g. 24. sept. notika vairākas vēlēšanas daž. universitātes iestādēs. Par universitātes goda tiesas locekļiem ievēlēja

prof. J. Plāķi, prof. K. Kundziņu, prof. A. Speķi, doc. Fr. Gulbi un doc. R. Akmentiņu; par studentu tiesas priekšsēdi — doc. K. Puriņu, locekļiem — prof. K. Kundziņu, doc. P. Lejņu, doc. E. Ziemeļi un par to substitūtiem prof. K. Straubergu, doc. P. Zilti, doc. A. Lepiku, doc. Fr. Gulbi; par stipendiju komisijas locekļiem — prorekt. prof. L. Adamoviču, prof. J. Plāķi, priv. doc. P. Galeniķu; par bibliotēkas komm. priekšsēdi prof. E. Lejnieku, locekļiem — prof. A. Tenteli, prof. R. Krimbergu, doc. E. Štālbergu, doc. R. Akmentiņu, doc. A. Lepiku, doc. E. Āboliņu; par statūta komm. locekļiem prof. L. Adamoviču un prof. J. Plāķi; par latvju valodas eksamināc. komm. locekļiem — prof. J. Plāķi, prof. E. Blesi un doc. J. Kauliņu.

Piešķirta atvaļinājumus doc. A. Žaģeram uz Baltijas ģeodaitiskās komisijas konferenci Dānijā no 9—21 okt. Komandēja prof. M. Bīmani kā L. ū. delegātu uz Cīrihes universitātes 75 g. svētkiem š. g. 7. novembrī.

Ievēlēja inž. chēm. Alfrēdu Tauriņu par chēmijas fakult. jaunāko asistentu pie kvalitatīvas laborātorijas.

Piešķirta vairākiem universitāti beigušiem attiecīgos gradus.

Māksla.

Dalles teātris.

Kāda Zviedru rakstniece, apskatot mūsu laika teātri un viņu mākslinieciskos sasniegumus, izsakās, ka teātris ir pazaudējis savas garīgas sejas viengabalainību, patāpinot kinomografu un rēviju skatījumu un drudžainību.

Pēdējā laikā notiek atkal mēģinājumi šīs viengabalainības atgriešanās, bet viņos tomēr ir maz vērtīguma un tie drīzāk uzskatāmi kā interesantas „ermības”, un nevis ceļi uz pilnību. Šāds iespaids paliek arī pēc Dalles teātra Šekspira izrādes „Amors uz drednautu”.

Te ir interesants mēģinājums rādīt Šekspira mūsu laiku ietēpā, bet, ka tas nav patēlcīgs darbs, to jau pierāda inscenētāja inkvazence, jo starp mūsu dienu modernajiem virsniekiem, redzam arī tīri šekspiriskus tipus, kā Dzērveni Kīseli un multīniekus.

Pārāk lielā kontrastā ir arī komedijas sižets ar ārējo ietēpumu un situāciju mēģina glābt aktieri ar savu vaļīgo spēli, bet tas atkal savukārt runā pretī mūsdienu militārajai disciplīnai.

Komedijas, istā nosaukumā „Liela brēka, maza vilna” vērtīgums meklējams viņas rotāībā un tīri šekspiriskās asprātības, bet modernā drednautā dzelzainais smagums it kā nomāc šo rotājību un Šekspira asprātību vietā prasās pēc sižeta, kas būtu vairāk piemērots ārējam ietēpam. Ja angļi savu modernizēto Hamletu var uzskatīt kā zināmu sasniegumu skatuves mākslas izveidojumā, tad to nevar teikt par Dalles teātra „Amors uz drednautu”.

Varbūt to var izskaidrot ar Hamleta ideju universalismu un tapēc arī ārējam ietēpam piekrit mazāka loma, bet par Šekspira komedijām gan grībētos teikt, ka būtu labāk, ja arī ārējais ietēpms būtu šekspirisks.

No teļotājiem jāmin Veics, kas gandrīz vai vienīgais bija pratis apvienot moderno ietēpumu ar šekspirisko sižetu, tādejādi radīdams, ne isti šekspirisku, ne isti modernu tipu, tādu, kādu to prasīja inscenējums. Mināma arī Viesture, kurās iztūrešanās gan bija vairāk šekspiriska un tādejādi nevisai harmonēja ar viņas modernajiem tēriem. Rūd. Prūsis.

Sports.

Universitātes meistarsacīkstes vieglatlētikā šogad notika 28. un 30. septembrī JKS laukumā. Salīdzinot šā gada sacīkstes ar pag. gada meistarsacīkstēm, jākonstatē, ka tās visā visumā ne dalībnieku skaitā, ne sasniegto rezultātu ziņā nepārsniedz pērnējās. Vairāki labi spēki, kā Bergs, Migla, Nik. Mūzis sacīkstēs nemaz nepiedalījās. Otrā sacīkšu dienā labu rezultātu sasniegšanu traucēja vēsais un lietainais laiks. Sacīkšu rezultāti šādi: 100 mtr. skrējienā uzvar Vārna 11,7 sek. 2. Andersons 11,9 (priekšskr. 11,6). 3. Grebзде, 4. Mindenberg, 5. Štauers. 200 mtr. 1. Vārna 24,6 sek., 2. Bērtulis 26,6 (priekšskr. 25 sek.), 3. Grebзде, 400 mtr. 1. Vārna 55,6 sek., 2. Bērtulis 55,6, 3. Mindenberg, 58,9, 4. Bubenko 59,2, 5. Beņģis; 800 mtr. 1. Bērtulis 2 min. 08,7 sek., 2. Gruzītis 2:11,7, 3. Bubenko 2:11,8; 1500 mtr. 1. Bērtulis 4 min. 35,6 sek., 2. Bubenko 4:37,4, 3. Beņģis, 4. Apsolons, 5. Gruzītis; 5000 mtr. 1. Beņģis 17 min. 46,6 sek., 2. Krisonis 18. 03,6. 5000 mtr. soļošanā 1. Dzenītis 26 min. 55 sek. 2. Ūdris 32. 21,6. 3. Apsolons 33. 40,2. 4x100 mtr. stafetē uzvar tautsaimnieki (Velde, Pelude, Grebзде, Andersons) 48,8 sek., 2. mēchaniki 51,2, 3. lauksaimnieki; olimpiskā stafete 1. mēchaniki (Bērtulis, Bubenko, Frēģeris, Liberts) 3 min. 55 sek., 2. lauksaimnieki 4. 018, 3. tautsaimnieki 4. 14, 4. matemātiķi; tāllecīšanā — ieskrienoties 1. Zakevics 6,05, 2. Grebзде 5,91, 3. Tomsons 5,755, 4. Liberts 5,63, 5. Mindenberg 5,51; no vietas 1. Liberts 2,73 (2,75), 2. Mindenberg 2,73, 3. Sviķers 2,70; 4. Karlsbergs 2,69, 5. Tomsons 2,66; augstlēkšanā ieskrienoties 1. Zakevics 1,75 mtr., 2. Liberts 1,60; 3. Sviķers 1,55, 4. Mindenberg 1,55, no vietas 1. Sviķers 1,35, 2. Tomsons 1,30, 3. Liberts 1,25. Lodes grāšanā uzvar V. Mūzis 11,65 mtr. 2. Apsolons 11,13, 3. Liberts 11,06, 4. Zakevics 10,95, 5. Tiesnesis 10,65; diska mešanā 1. V. Mūzis 39,22, 2. Zakevics 35,51, 3. Ūdris 32,88, 4. Apsolons 30,18, 5. Bērtulis; šķēpā 1. Grebзде 45,35, 2. Liberts 42,05, 3.

Jansons 41,67, 4. Smagars 41,74, 5. Sviķers 41,22; augstlēkšanā ar kārti 1. Velde 3,10, 2. Karlsbergs 3 mtr. 3. Liberts 2,60 mtr., trissollecīenā 1. Karlsbergs 12,13, 2. Zakevics 13,01, 3. Liberts.

Sieviešu numuros šogad dalībnieču skaits stipri pieaudzis — piem., pērn lodes grāšanā startēja vienīgi kom. Dreimane, bet šogad te jau 6 dalībnieces. 100 mtr. skrējienā uzvar Eltermane 13,5 sek., 2. Smurģis 13,5, 3. Neilands, 4. Čiekurs, 5. Ozols; tāllecīšanā ieskr. 1. Smurģis 4,44 mtr. 2. Eltermane 3,97, 3. Neilands 3,87, 4. Čiekurs 3,86, 5. Ozols 3,76; lodes grāšanā 1. Eltermane 8,71 mtr. 2. Dreimane 8,54, 3. Smurģis 7,43, 4. Neilands 7,31, 5. Pzols; diska 1. Dreimane 25,15 mtr. 2. Smurģis 20,02, 3. Eltermane 17,65, 4. Neilands 16,54, 5. Čiekurs 15,27 mtr.

Starpfakultāšu sacensība 1. vietā tautsaimnieki, 2. mēchaniki, 3. lauksaimnieki, 4. matemātiķi, 5. chēmiki. K. A.

Latvijas studenti līdz šim notikušas 5 S.E.L.L. olimpiādes vieglatlētikā izcīnījuši kopsumma 634 p.; 2. vietā Igaunija ar 563 p. (nepiedalījās pag. g. sacīkstēs Kaupā), 3. Somija kr 449 p. (piedalījās tikai 2 sacensībās), 4. Polija ar 182 p. (piedalījās 1. un II. olimpiādē), 5. Lietava ar 133 p. (nepiedalījās I. un II. sacīkstēs). Pirmās sacīkstes notika 1923. g. Igaunijā — Tartū. Te uzvarēja Igaunija ar 165 p., 2. Latvija 75 p., 3. Polija 72 p., II. sacīkstē 1924. g. Rīgā arī uzvar Igaunija ar 225 p., 2. Latvija 210 p., 3. Polija 110 p. (piedalījās tikai pirmā sacīkšu dienā). 1926. g. Helsinkos uzvar Somija ar 275 p., 2. Latvija 92 p., 3. Igaunija 65 p., 4. Lietava 9 p., 1929. g. Kaupā 1. Latvija ar 178 p., 2. Lietava 93 p., un šogad Tallinā 1. Somija 174 p., 2. Igaunija 108 p., 3. Latvija 79 p., 4. Lietava ar 31 p.

Universitātes sporta darbība konservatorijas vingrotavā (ieeja no Merķeļa ielas) šā gada rudens sēstīri paredzēta šāda: otrdienās vingrošana studentiem no plkst. 15.30—18.30 trīs grupās, katrā grupā 1 stunda, no 18.30—20.30 vingrošana studentiem (2 grupās), no 20.30—22.30 basketbols, trešdienās no 15.30—17.30 paukošana (arī studentēm), ceturtdienās no 12—13 volejbols studentēm un no 13—14 studentiem, piektdienās 8—10 basketbols 15.30—16.30 vingrošana studentēm, 16.30—17.30 volejbols studentēm, 17.30—18.30 studentiem, 18.30—20.30 vingrošana studentiem; sestdienās 15—16 vingrošana studentiem; 16—17 studentēm; svētdienās vingrošana 8—9 studentiem, 9—10 studentēm.

Vienotnēm vingrošanas stundas šini mācības gadā paredzētas sekošās dienās: svētdienās no 8—9. studentiem, no 9—10. studentiem, otrdienās no 15.30—16.30 studentiem un sestdienās no 15.—16. studentiem.

Universitātes ziņas.

Latvijas universitātes padomes sēdē š. g. 8. oktobrī apstiprināja par Dr. chēm. Jūliju Auškāpu. Ievēlēja ec. doc. Dr. chēm. Aleksandru Janeku un Aleksandru Liepiņu par profesoriem vispārējā chēmijā un doc. Dr. chēm. Alfrēdu Petrikainu par prof. fizikālā chēmijā. Prof. Tenteļa vietā par pieminekļa valdes locekli prof. Fr. Balodi.

Darba ētikas jautājums gūst studentos piekrišanu. Š. g. 7. oktobrī notika L. ū. medicīnas fak. stud. b-bas pilnā biedru sapulce. Š. g. decembra sākumā nolēma rīkot gada svētkus, bet tuvākā nākotnē biedru vakaru. Nolēma izdot prof. P. Sniķera lekcijas ādas slimībās III. izdevumā.

B-bas bibliotēka, kas paplašināta jaunām grāmatām, pieticama biedriem piektdienās no pl. 16.—17.-tiem.

Nolēma sasaukt dažu svarīgu jautājumu apspriešanai visu ūniv. fak. b-b upārstāvju apspriedi š. g. 26. oktobrī (Kronvalda bulv. 9) pl. 11. dienā.

Tālāk pārrunājot ārstu ētikas jautājumu nolēma griezties pie medicīnas fak. dēkana un fak. padomes ar lūgumu, jau šini mācības gadā noorganizēt lekciju ciklus vai arī atsevišķas lekcijas par studentiem tik ļoti interesējošo jautājumu: „Ārstu profesionālā ētika”. Pēdējā laikā novērojumi liecina, ka ārsti, sevišķi jaunākie apzinīgi vai neapzinīgi grauj savu autoritāti, nodaridami arī lielu ļaunumu cilvēcei. Asā konkurence pēdējā laikā šo stāvokli vēl vairāk pasliktinājusī, kamdēļ šāds studentu lūgums gan pelna ievērbu un būtu pēc iespējas izpildāms.

Atzīmējams, ka vienotnes jau vairākus gadus uzstājušās gan savā laikrakstā — „Studentā” gan arī studentu padomē par darba ētikas katedras ieviešanu universitātes obligatorisko priekšmetu sarakstā. Medicīnas fak. studentu b-bas ierosinājums tikai rāda, ka vienotņu doma un prasība pēc darba ētikas katedras nodibināšanas ir bijusi pamatota. P. Z.

Medicīnas fakultātē patlaban sarakarā ar pāriešanu uz jauno darba plānu valda zināmā mērā sajukums. Sākot ar šo mācības gadu vairākus priekš-

metus apvienoja ar citiem priekšmetiem un pamazām gribēja ievest jauno kārtību: lekcijas lasīt tikai piecus gadus, bet sestā gadā nodoties klīniskam darbam. Sakarā ar to dažiem kursiem (piem., III., IV., V. un VI.) vairākas lekcijas jāklusās kopēji. Izrādās, ka visas klausītavas nespēj uzņemt divu kursu studentus, bet atgādās arī, ka vienā otrā lekcijā ierodas tikai daži klausītāji un lekcija jāatliek, jo vēl tagad nav noteiktas skaidrības lekciju sarakstos. Daudz laika aiziet arī braukājot no vienas slimnīcas uz otru, kas atrodas katra savā Rīgas nomalē.

Nepatīkams ir arī minimuma jautājums, jo daži mācībās spēki aizbraukuši uz ārzemēm un studentiem nezinašānā jāgaida viņu atgriešanās, bet oficiālais termiņš minimuma nokārtošanai sen jau pagājis.

P. Z.

L. universitātes studējošo atūturības b-ba lūdz ūniversitātes mācības spēkus pēc iespējas ātrāk iesūtīt atpakaļ š. g. pavasari izsūtītās aptaujas anketas, lai varētu atbildes sakārtot un vajadzības gadījumā arī publicēt. B-bas birojs atvērts darbdienās no pl. 10.—15. Rīgā, Torņu ielā 4, dz. 2, kur lūdz arī adresēt atbildes. Turpat jaunie biedri var pieteikties un izmantot plašo bibliotēku.

Mākslas akadēmijā uzņemti 83 audzēkņi (no 94 kandidātiem). Mācības iesāka 23. septembrī.

Studentu stipendijām ik gadus summas tiek tālāk samazinātas, un šogad Kultūras fonda pabalsts stipendijām ir tikai Ls 60.000, — (pag. g. Ls 70.000. —), kādēļ daudz trūcīgiem studentiem būs jāpaliek tukšā. Arī lekciju naudas atsvabināšanai atvēlētais pabalsts samazināts no Ls 125.000. — uz Ls 80.000. —, kādēļ šogad no lekciju naudas maksāšanas atsvabināto skaits par vairāk kā vienu trešdaļu mazāks. Studentos nomanāms liels sarūgtinājums un nemiers.

Jaunais mācības spēks filoloģijas un filosofijas fakultātē prof. Julians Ksižanovskis nolāsīja š. g. 26. septembrī savu ievadlekciju par tematu: „Romantisma kustība un viņas pamati”. Prof. Ksižanovskis pēc tautības ir polis un savu priekšmetu lasīs krievu valodā.

Kreisie studenti un studentu padome. Sakarā ar stud. padomes 10 g. darbības atceres svinībām š. g. 27. septembrī, kreisie studenti, kas šints svinībās nepiedalījās, bija sa-saukuši 30. sept. studentu sapulci, lai no sava viedokļa noskaidrotu studentu padomes darbību 10 gadus. Pēc viņu domām istie studentu padomes nodibinātāji un idejiskie tēvi esot sociālistiskie studenti, bet vēlāk korporēji esot šo ideju piesavinājušies, kreisos aizdzinuši projām un tagad studentu padome esot pārvērsta par korporēju „representācijas” iestādi — uz visu studentu rēķina.

Nenoliedzami daudz patiesības ir šim norādījumam, bet nav arī jāizmirst, ka kreisie studenti ienesdami stud. padomē savu partiju politiku, ir lielā mērā mazinājuši stud. padomes cieņu.

Un studentiem pašiem nākošās stud. padomes vēlēšanās būs jāpierāda labā griba, pārvērst savu pašvaldības iestādi par visu studentu domu un centiem izpaudēju.

P. Z.

L. universitātes koris š. g. 19. oktobrī svin 10 gadu darbības atceri. Paredzēts apmeklēt goda biedru, ūnivers. pirmā rektora prof. E. Felsberga un Kr. Barona kapus. Pēc tam svinīgs akts un vakarā mielasts.

Universitātes koris blakus „Dziesmu varai” ir viens no labākiem koriem nevien ūniversitātē, bet arī visā Latvijā.

Cēsu valsts vidusskola — Bēr-zainē — š. g. 23. oktobrī atskatīsies uz savu 10 gadu pastāvēšanas dienu.

L. ū. fakultāšu studentu b-bu pārstāvju apspriedi sasauca L. ū. medicīnas fak. stud. b-ba š. g. 26. oktobrī Kronvalda bulv. 9, Anatomikumā.

Tautsaimniecības fak. Prof. Dr. K. Balodis aizrāda tautsaimniecības nodaljas studentiem, ka tiem, kas diploma darbus strādā tautsaimniecības palitkā, obligatoriski jāapmeklē tautsaimniecības politikas seminārs.

Doc. Vitols paziņo, ka nobēģšanas

klausuru tirdznieciskos rēķinos noturēs 27. okt. š. g. plkst. 9—13, klausītavā 31.

Architektūras fak. Doc. Malvess paziņo, ka arch. un inž. fak. studentiem papildu klausura būvkonstrukciju praktiskos darbos notiks pirmdien, 13. okt., plkst. 10—12, klausītavā 33.

Chēmijas fak. Prof. Fišers paziņo, ka tīršanas darbi kvalitatīvi, kvantitatīvi un sintētiskā laboratorijas būs slēgtas sekojošās sestdienās 18. okt., 1., 15., 29. nov. un 13. decembrī.

Lauksaimniecības fak. A. Raistera kungs ziņo, ka nākošie termiņi lauksaimniecības būvniecībā būs 14. okt. no 5—7 un trešdien, 22 okt. (mežkopjiem).

Ltdz jāņem balta papīra loksne ap. 40x50 cm. lielumā un rasēšanas piederumi.

Transche kgs. ziņo, ka eksamens zooloģijā stud. lauks. un mežn. (doc. Āboliņa kga bijušos klausītājus) sestdien 11. okt. iepriekš jāpierakstās. Turmākie termiņi vēl nenoteikti, pēc vienošanās.

Prof. Krauss paziņo, ka geoloģijas ekskursija uz Smārdi notiks svētdien 12. okt. Izbraukšana 1-os, atpakaļ Rīgā 22.10. Maksa 1.50. Pierakstīšanās Geoloģijas institūtā līdz piektdienai, 10. okt., plkst. 12-tiem.

Inženierzinātņu fakultāte. Bibliotēka atvērta pirmdienās plkst. 12—13, otrdienās plkst. 16—17, trešdienās plkst. 16—17, piektdienās plkst. 16—17, sestdienās plkst. 12—13.

Papildu noteikumi bibliotēkas lietošanai. a) Citu fakultāšu studentiem grāmatas izsniedz vienīgi tajās disciplīnās, kurās viņi klausās pie inženierzinātņu fakultātes mācības spēkiem. b) Studenti, kuri noteiktā laikā nenodod izsniegtās grāmatas, zaudē bibliotēkas lietošanas tiesības, pirmā nokavēšanas gadījumā uz 1 mēnesi, otrā nokavēšanas gadījumā uz visu semestri.

Atgādinājums: Saskaņā ar fakultātes padomes 7. septembra 1929. g. lēmumu, sākot ar tek. 29/30. mācības gadu atzīmes par noliktiem pārbaudījumiem vai nobeigtiem semināriem un praktiskiem darbiem ievācamas vēl tānī pašā semestrī. Mācības spēki nav spiesti izdarīt tādas atzīmes studiju grāmatās post factum pēc semestra beigām.

Paziņojums: Filoloģijas un filosofijas fakultātes privātdoc. P. Jurēvičs lasīs tekošā semestrī „Ievads filosofijā“ inženierzinātņu fakultātes studentiem neobligatorisku kursu.

Lekcijas notiks Baznīcas ielā Nr. 5 chēmijas fakultātes klausītavā, trešdienās no plkst. 6—8 (programma A — ar uzsvāru uz etiku), sestdienās no plkst. 6—8 (programma B — ar uzsvāru uz zinātņu metodoloģiju).

Pārbaudījumi: Doc. Ziemeļis ek-

samīnes katru nedēļu trešdienās plkst. 17. bez iepriekšējās pierakstīšanās.

Doc. Siksna ziņo, ka projektu uzdošanas izsniegs trešdienās no plkst. 4 ar 10 min.

Pārbaudījumus noturēs trešdienās plkst. 4 ar 20 min.

Doc. Paveļs ziņo, ka uz pārbaudījumiem „Sanitārā būvniecība“ var pieteikties pirmdienās no plkst. 16—17.

Praktiskie darbi sanitārā būvniecībā pirmdienās no plkst. 15—19.

Preses apskats.

Preses lielā interese studentu

un mūsu akadēmiskās dzīves jautājumos bija novērojama šo rudenī un arī vēl tagad studentu jautājums bieži tiek pārrunāts. Nepiedzīvoti lielais konkurss šīnī rudenī pie iestāšanās universitatē izsauca laikrakstos domu izmaiņu, kuŗā reiz tomēr latvju sabiedrība nāca pie slēdziena, ka mūsu izglītības politika ir jau no Latvijas dibināšanas laika nepareizi ievadīta. Kaut arī tagad maiņa nedos ātri jūtamus panākumus, tomēr vēl nav par vēlu.

„Brīvā Zeme“ š. g. 15. sept. bijušais universitātes prorektors prof. A. Spēkķe noskaidro plašākā rakstā mūsu izglītības politikas trūkumus, aizrādot, ka vidusskolas pienācīgi nešķiro no paša sākuma spējīgākos no mazāk spējīgiem, bet ļauj nobeigt visiem vidusskolu kautgan sekmes bieži ir ļoti vājas. Un tā kā ar vidusskolas izglītību vien grūti rast sev piemērotu darba lauku (atskaitot tēva sētu), tad ir pilnīgi dabīgi, ka viss vidusskolu absolventu vairums tiecas uz mūsu alma mater, sagaidīdami, ka tā visus „iecels saulītē“. Un neapmierināti ir caurkritušie, nelaimīgi būs arī „laimīgie“ — jaunie studenti.

Daudz nepelnītu pārmētumu ir nācis dzirdēt universitātes vadībai, galv. k. no caurkritušo aspirantu un viņu onkuļu pusēs.

„Jaun. Ziņas“ š. g. 20. sept. ievietojušas universitātes rektora prof. A. Tentēļa rakstu, kuŗā skaidri un pārliecināti norādīts virziens, kuŗp jāvada mūsu jaunatne — lauku sēta. Tur inteliģencei darba daudz. Un lauku jaunatnei, kas pilsētā nākusi savas zinātnes un patiesības slāpes dzēst, jānodod atpakaļ pie zemes. Tā mūs visus sauc.

Pārrunas izsaukušas arī garās minimālistu listes, kas nodrukātas pat laikrakstos, tēviem un mātēm par

ziņu. Un jāatzīst, ka pamatoti ir norādījumi, ka minimuma nokārtošanas jautājumā turpmāk jāievēro liela stingrība. Fakultāšu studiju noteikumi paredz ļoti mazas prasības, un, ja arī tās daļa studentu negrib vai nespēj (par to gan nevar būt runas) izpildīt, tad viņiem nav vietas universitatē, sevišķi vēl tad, kad apm. vesels tūkstotis vidusskolu absolventu ir spiests palikt ārpusē. Un tā kā vairums minimālistu nāk no „buršu“ aprindām, tad saprotama ir kāda laikraksta prasība:

„Vai to naidīgu lai nodokļu maksātājs sadzen priekš tam, lai ļautri zeļļi varētu staigāt krāsainās cepurēs. Par šo nenormāliību vajadzēja gan padomāt un izskaust šo neejdzību“.

„Pēd. Brīdī“ meklē populārāko mācības spēku un grib lai atrod viņu par populārāko laikrakstu studentos. Viņš arī domā, ka vienotnēs maz šogad viesojas. Ja vecajās korporācijās viesojas daudz, vienotnēs maz, tad pēc viņa patiesības daudzās jaunajās korporācijās neviesojās tikpat kā nemaz.

„Latvis“ un „P. Br“ priedējās ka sociāldemokrata Celma dēļ iestājies „Tālavijā“ un ka tas nācis pie atziņas par korporāciju audzināšanas pajēmienu svēlīgo iespaidu uz jaunatni, to skaitā — sociāldemokrātu. Ir jau par ko papriecāties, ka galejība, saprotās!

Jauns korporēļu oficiozs. Agrāk, kad neiznāca vēl „Universitas“, korporāciju domas pauda divi rīta laikraksti, kas savā starpā gan bieži kā pienākas saplēšas (un plēšas arī vēl tagad), bet kā jau kārtīgiem „buršiem“ pieklājas, pie alus kausa omulīgi sapratās. Dažreiz arī viņiem palīgā nāca citi laikraksti, bet tagad ar jauno semestri korporēļi — kā dzird — pārjēmuši savā rīcībā „Aizkulises“, kuŗas gan „sapņo par triskrāsainām lentītēm“, gan pastāsta par „skāisto imērieti“, kas „pedejā laikā lielu piekrišanu sēļu aprindās gūst“. Ja līdz šim korporācijas varēja lepoties ar „spožu oreolu“, kas mirdzēja ap trejkrāsaino deķēli, tad tagad jau kopš ilgāka laika sabiedrības uzskati ir mainījušies.

Izglītības ministrijā šogad vidusskolas pilna kursa pārbaudījumus piedalījās 45, bet gatavības apliecības ieguva tikai 36. Latvju valodas kursa pārbaudījumus piedalījās 91, no kuŗiem pārbaudījumu izturēja 71 vidusskolu absolvents.

Grāmatu apskats.

Vai Prezidiju konvents ir tikai ārēja izkartne?

Uz šo jautājumu dod atbildi iznākušā grāmata: — Henry Schultze-Feege'n-Geschichte der Concordia Rigensis 1869--1929. Berlin. O. Eilsner. Als Manuskript gedruckt.

Vācu korporācijas Rīgā esot apvienotas saržēto konventā, kas blakus latviešu konventam pastāvot bez formālas atziņas. Darām P! K! uzmanīgu uz šo grāmatu, kur latviešu korporācijas atradīs vienu otru „glaimojošu“ epitētu.

„SELL Hochschulen und Studentenschaften“. 1930. g. izdevums.

Tā saucas 200 lpp. bieza grāmata — iss pārskats par SELL studentu darbu un organizācijām — vācu valodā. Jāatzīst, ka grāmata ir ļabi sastādīta un sniedz plašu pārskatu SELL universitatēm, to darbību, studentu dzīves attīstību. Grāmata ievietoti vairāki fotogrāfiski uzņēmumi no visu minēto valstu studentu dzīves: Latvijai veiktā daļa aizņem 60 lpp. sniedzot bagātīgas un objektīvas ziņas par Latvijas universitātes attīstību, iekārtu, salīdzinoši dati par vispārējo tautas izglītību, par studentu dzīves izveidēšanu, par „U. S.“ studenta namu, virtuvi, ārstniecisko palīdzību, grāmatnīcu, ārtietu biroju, par studentu organizācijām. Šo grāmatu organizācijas var saņemt par brīvu stud. padomes birojā, bet studentu grāmatnīcā par Ls 2. — Grāmata sniedz pietiekošas ziņas kā par mūsu tā arī citu SELL valsts studentu dzīvi. Grāmatu ieteicams katram iegādāties.

Atbildes lasītājiem.

J. Porukam. Galv. Int. pārvaldē. — Jūsu iesūtītās piezīmes nevarēsīm ievietot, jo pēc stila un satura tās pilnīgi personīga rakstura. Par diskusiju tēmatu dosim vietu katram nopietni domātam rakstam un tādu arī no Jums gaidām.

Atbild. redaktors: cand. oec. Frīdrihs Hūns.

Redaktors: „Studenta“ kolēģija.

Izdevējs:

L. Ū. studentu vienotņu „VIENKOPA“

„Parka-Pagrabs“
(Bij. Nāmpašnieku biedr. klubs) Brīvības bulv. 2/4 (ieeja no Merķeļa ielas)

katru dienu garšīgas pusdienas

Trīs ēdieni Ls 1,— no plkst. 12—6 vak. Bagātīgā izvēlē siltu un aukstu ēdienu bufete. Dzīvas zivis no akvariuma.

Spēlē koncertu un deju mūzika.

Pilnīga kabare programma. Sākums plkst. 8 vakarā.

Par ļoti lētām cenām: Rasetnes, „RICHTER“, „SCHÖNNER“ u. c.

Logaritm. līnijāļi „RIETZ“, „ELEKTRO“ u. c.

Zīmēj. papīrs „SCHÖLLERSHAMMER“ u. c.

AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

DIB. 1903. G. Vaļņu ielā 31. Tālr. 20318.

Augstākā labuma zīmēšanas pieder. special-lieltirgotava.

Foto-ateljē **Hebenspergers** un Ko.

Ipašn. **ZVIRBULS**

Elizabetes ielā 49

Tālr. 27378

Atvērta arī svētdienās

Studejošiem cenas pazeminātas

RADIO

aparātus, skaļruņus, skaļruņu galviņas (sākot no Ls 7.50) un visas radio daļas izdevīgi pērkat pie

PĒTERA BĒRZIŅA

RIGĀ, Kr. Barona ielā 4, tālr. 21589

Piesūta arī pa pastu uz pirmo pieprasījumu.

F. Buclers

Foto tirgotava

Blaumaņa ielā 16/18 Brīvības ielā 3, II stāvā,

Tālr. 31890 Tālr. 26614

Doma Muzejs

atvērts svētdienās no pulkst. 11—2.

LASĀIT UN IZPLATAIT „STUDENTU“

INGO

Nobružātus portfeļus, nodrāstas kurpes,

Cena Ls 1.20

visu var atjaunot ar

INGO

Prasiet visur!

Tikai INGO zaļās kastīņās.

Studējošie!

Jūs iegūsiēt savam augumam piemērotus uzvalkus nākošai sezonai no iekš- un ārzemju audumiem, tieši no pirmās rokas pie drēbniekiem **K. Miezis** un **K. Strēms**, darbs pirmklasīgs, cenas katram pietiektamas. Rīgas un Maskavas amt. meistari.

Rīgā, Karlines ielā 7. Tālr. 91100

STUDENTU VIRTUVĒ L. Vērmaņa dārza paviljonā

pusdienas un vakariņas no 1 labuma produktiem

Mod. frakas un smok. uzvalkus izīrēju.

Pagatavoju visādus kungu uzvalkus pēc jaunākiem modes paraugiem.

Pirmklasīgs darbs. Ilggadīga prakse.

Cenas mērenas.

Valdemāra ielā 16, ieeja no Dzirnauvu ielas. Tālr. 3-3-0-3-9.

Amatmeistars **E. Kļaviņš.**